

Studentski list **Teofil**

God. I/2006/br.2

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ĐAKOVU

TEMA BROJA

**Identitet i duhovnost
studenta teologije**

TEMA BROJA

RAZGOVARALI SMO...

PROMIŠLJANJA

DOGAĐANJA

TEOFIL

Ist studenata KBF-a u Đakovu

God. I. (2006.), br. 2

ISSN 1846-1336

Izdavač: Katolički bogoslovni
fakultet u Đakovu

Odgovara:
Doc. dr. sc. Vladimir Dugačić

Glavni urednik:
Mihael Kelbas, V. godina

Tehnički urednik:
Antonio Franjić, III. godina

Uredničko vijeće:
Davorin Anđić, IV. godina
Krišto Bubalo, IV. godina
Vlatko Ivković, IV. godina
Šimun Klarić, IV. godina

Uredništvo i suradnici:
Ivan Bkalevac, V. godina
Sanja Blatović, III. godina
Mihael Jakuš, III. godina
Dražica Jurković, I. godina
Marija Kovačević, V. godina
Matej Kovačić, II. godina
Martina Kuvelđanin, III. god.
Nikola Legat, I. godine
Joso Marošević, III. godina
Dragan Muharem, IV. god.
Elvis Nedelanski, II. godina
Antun Ortolić, IV. godina
Željko Šimac, I. godina
Goran Tadić, II. godina
Ivana Tribuk, III. godine

Adresa uredništva:
KBFu Đakovu
Petra Preradovića 17
31400 Đakovu
Telefon: 031 802 402

Leiktura:
Anastasia Salopek, prof.

Naslovna stranica:
Mihaela Pocrnik

Grafička obrada:
nigOS Osijek

Tisak: nigOS Osijek

Naklada: 900 primjeraka

List izlazi dva puta godišnje.

SADRŽAJ

- 1 Riječ urednika
- 3 **Tema broja**
- 5 Katolički bogoslovni fakultet unutar državnog sveučilišta
- 11 Identitet studenta Katoličkog bogoslovnog fakulteta
- 13 Motiviranost i angažiranost (današnjih) studenata
- 15 "Peti sat utorkom"
- 19 **Razgovarali smo...**
- 21 Razgovor s dr. Ivanom Zirdumom, profesorom
fundamentalne teologije i dogmatike
- 29 Razgovor s prof. dr. sc. Antom Mišićem, dekanom FFDI
- 33 Zašto KBF?
- 36 Popis studenata I. godine KBF-a u Đakovu akademske
godine 2006./2007.
- 39 **Promišljanja...**
- 41 Dijalog s Islamom
- 47 Intervju - Mudraci s istoka u Betlehemu
- 50 On je Bog s nama, On je Emanuel...
- 51 **Događanja**
- 53 Početak nove akademske godine
- 54 Proslava 50. obljetnice zavjeta Bogoslovnog sjemeništa u
Đakovu Majci Božjoj u Dragotinu
- 54 Simpozij Teologija u dijalogu s drugim znanostima
- 55 Dobrovoljno darivanje krvi
- 55 Slavlje velike obljetnice osnivanja sjemeništa i Lyceum
episcopale
- 57 Prva generacija diplomiranih teologa KBF-a u Đakovu
- 59 Đakonsko ređenje
- 59 Duhovna obnova studenata laika prve godine
- 60 Prostor za studentske predstavnike
- 60 Simpozij Riječ Božja u riječi hrvatskoj
- 62 Recenzija - Biblijski kviz
- 63 Katolička malonogometna liga Đakovačke i Srijemske
biskupije

Mihael Kelbas

**Jednomu dade pet talenata, drugomu dva, a trećemu jedan
- svakomu po njegovoj sposobnosti.**

Poštovani čitatelji! Pred vama je drugi broj studentskog lista Teofil. Razmišljajući o čemu progovoriti putem pisane riječi (iliti kroz ovaj broj), u godini kada smo sudionici velikog slavlja jubileja dvjestote obljetnice osnutka Bogoslovnog sjemeništa i teološkog učilišta u Đakovu – odlučismo, jer nam je dan taj talenat, pošto smo u prvom broju prošetali poviješću, drugi broj posvetiti, na neki način, sadašnjosti. Otuda i ideja: Identitet i duhovnost studenta teologije. Neki će kritizirati: ta mi smo sami sebi tema! Odmah bih

RIJEČ UREDNIKA

odgovorio mišlju slavnog Goethea: Najveća je radost čovjeka koji razmišlja kad zna da je pretražio istraženo i kad u tišini i miru duboko študuje neistraženo!

Nakon dugo vremena dođe gospodar tih slugu i zatraži od njih račun.

Želja nam je bila progovoriti o dvije stvarnosti i na temelju njih iznijeti svoja razmišljanja. Prva jest kršćanska ljubav, koja nema smisla ako se o njoj samo priča, skupljaju spoznaje; svoj smisao ona dobiva samo kad se razlijeva i time umnaža.

Druga stvarnost jest, među studentima česta pojava, puko izvršavanje dužnosti (kao npr. redovito pohađanje predavanja, polaganje ispita...). Smatramo da sebe treba više ugraditi u ono što naučavamo i živimo.

'Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga.'

Naravno, talenti nisu raspodijeljeni jednako. No, te razlike ulaze u Božji naum, jer Bog hoće da svatko od drugih prima što mu treba i da oni koji imaju osobite talente upotrebljavaju iste u korist onih koji su ih

11-01-2007

potrebni. Različitost potiče, a često i obvezuje, osobe na velikodušnost, na dobrohatnost i uzajamnost; podstiče kulture na uzajamno obogaćivanje (usp. KKC 1936-1937).

Tako želimo potaknuti sve studente na proučavanje i čitanje, širenje obzora, istraživanje – no, paralelno s tim, i na život u vjeri, na razumsko obrazloženje znanosti, kreativno razmišljanje i, ponajviše, angažirano djelovanje, s osobitim osjećajem za marginirane! Ne budimo od onih koji vide samo opipljivo i materijalno, jer doći će Gospodar zatražiti i naš račun!

Doista, onomu koji ima još će se dati, neka ima u izobilju, a od onoga koji nema oduzet će se i ono što ima.

Na temelju provedene ankete među većinom studenata našega Fakulteta, o kvaliteti sada tiskanog Teofila, ocijenjeni smo vrlo dobrom ocjenom. Dobili smo mnogo pohvala, kao i pokoju kritiku. I na jednom i na drugom ovom prigodom zahvaljujemo. Pohvale su nam dale poticaj, a kritike motivaciju da ovaj broj učinimo još kvalitetnijim. Koliko smo u tome uspjeli, najbolje ćete sami procijeniti.

I na kraju, vrijeme kada vam u ruke stavljamo ovaj broj Teofila i njegove (vaše i naše) članke na čitanje, razmatranje i ponovno iščitavanje, jest upravo vrijeme iščekivanja Gospodarova dolaska. Otuda, iz Matejeva Evanđelja, citati o talentima; hoće li nam se na koncu ove građanske godine i ovoga Božića dodati još koji talenat ili pak ne – dužnost nam je zapitati se.

**U ime uredništva želim Vam blagoslovljen i duboko proživljen Božić,
a u novoj 2007. godini neka je Gospodin Isus – Emanuel – zajedno s Vama!**

Mihael Kelbas, gl. urednik

Tema broja...

Identitet i duhovnost studenta teologije

Piše: Šimun Klarić

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET UNUTAR DRŽAVNOG SVEUČILIŠTA

Poštovani čitatelji, činjenica je da Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu već godinu dana djeluje kao samostalni fakultet unutar Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Uzevši u obzir sve okolnosti, specifičnosti jedne i druge strane te same koncepcije tih dviju stvarnosti, možemo jasno uočiti da se ne radi o jednostavnom fenomenu.

Kroz daljnja izlaganja pokušat ćemo, koristeći se crkvenim dokumentima te člancima napisanim o ovoj temi, iznijeti i razjasniti barem veći dio te kompleksne cjeline. Uz to, nadam se da ćete moći uočiti i ono što je prvi motiv i tema ovoga broja studentskog lista. To je, prije svega, ukazati na specifičnost, kako fakulteta, tako i samih studenata koji se spremaju da svojim snagama i znanjem sudjeluju u sveopćem pozivu Crkve. Time želimo reći da studenti, po završetku bogoslovnog fakulteta ne postaju samo činovnici iza kojih stoji diploma, nego, štoviše, postaju

na svoj način dio vitalnih organa, mističnog Tijela Kristova, Crkve. Kao takvi, teolozi postaju odgovorni za ovaj svijet, za uzvišeni poziv vjernika u Kristu i njihovu obvezu da u ljubavi donesu plod za život svijeta.¹

Katolički bogoslovni fakultet kao crkveno učilište

Bogoslovno učilište, bilo u sastavu sveučilišta ili izvan njega, predstavlja jednu specifičnu cjelinu. Njezina specifičnost, u odnosu na ostale sastavnice sveučilišta, očituje se u dvostrukom karakteru. S jedne strane

ono je znanstveno-nastavna sastavnica sveučilišta, a s druge strane je crkvena ustanova i djelatnost, prije svega. Budući da Crkvi pripada također i zadaća poučavanja, ona time postaje opunomoćena za uspostavljanje bogoslovnih učilišta, za brigu i nadzor nad njihovim radom te za kvalitetno obrazovanje svećenika i razvoj ispravne teološke misli. Ove činjenice nas navode na misao da je glavna zadaća bogoslovnog učilišta unutar crkvene djelatnosti usmjerena na produbljivanje njezine svijesti; na potpunije ostvarivanje evanđelja i na poticanje apostolskog žara.

¹ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Optatum totius*, br. 16.

Budući da su bogoslovni fakulteti integralni dijelovi ostvarivanja zadaće poučavanja koja je povjerena Crkvi, oni su, uz Sveto pismo i Predaju, na poseban način odgovorni crkvenom Učiteljstvu. Crkvenom Učiteljstvu, konkretno Kongregaciji za katolički odgoj, pridržane su sljedeće mjerodavnosti glede bogoslovnih fakulteta:

1. jedino ona može ustanoviti i kanonski odobriti ove fakultete;
2. akademski stupnjevi na ovim fakultetima podjeljuju se autoritetom Svete Stolice;
3. fakulteti koji nisu ustanovljeni i kanonski odobreni od Svete Stolice ne mogu podjeljivati akademske stupnjeve koji imaju kanonsku vrijednost;
4. statuti svakog pojedinog fakulteta, kao i programi studija, moraju biti odobreni od spomenute Kongregacije;
5. odredbom prava, Kongregacija ima vrhovni nadzor nad njima;
6. Kongregacija imenuje i potvrđuje dekana (rektora, ravnatelja) dotičnog fakulteta;
7. svi nastavnici, prije nego budu imenovani kao stalni nastavnici ili budu promaknuti u viši didaktički red, ili u oba slučaja, prema tome kako je točno određeno u statutima, trebaju imati *nulla osta* Svete Stolice.²

Spomenuti fakulteti se, uz vjernost Svetom pismu, Tradiciju i Učiteljstvu, odlikuju također inzistiranjem na jednom istinskom kršćanskom životom, prožetom svjedočanstvom vjere. Apostolska konstitucija *Sapientia christiana* traži da bogoslovni

fakulteti pruže čitavoj zajednici vjernika svjedočanstvo potpunog prijanjanja i vjernosti nauci i poslanju Crkve. To posebno pripisuje ulozi nastavnika, a onda i svakog pojedinog člana te ustanove.

Budući da svaka znanost ima svoju metodologiju rada, tako i bogoslovlje ima svoju. Unutar te metodologije vjera se pretpostavlja, a svjedočanstvom autentičnog kršćanskog života nalazi svoje ispunjenje i konačni cilj.

Nadalje, svijest o svjedočanstvu života potiče bogoslovni fakultet na daljnje promišljanje unutar udjela u poslanju Crkve. Naime, činjenica je da profesori na crkvenim učilištima „ne poučavaju svojom vlašću, nego snagom poslanja koje su primili od Crkve“³, a fakulteti su ustanovljeni za izgradnju Crkve i za dobro vjernika kršćana⁴. To je princip koji mora stajati pred očima kao cilj i kao svrha svih djelatnosti.

Sljedeća i jako važna stvar koju je potrebno naglasiti, a po kojoj je bogoslovno učilište veoma specifično, jest osobni odnos s Bogom. Taj odnos se ostvaruje kroz osobna i zajednička razmatranja, kontemplacije, meditacije i molitve. Ivan Pavao II. u svome apostolskom pismu *Novo millennio ineunte* (*Ulaskom u novo tisućljeće*), objavljenom 6. siječnja 2001. godine, naglašava kako za poznavanje Krista i njegova otajstva nije dovoljan redoviti put spoznaje. Potrebna je milost objave koja dolazi od Oca. Potrebno je iskustvo praznine, šutnje i molitve kako bi se otvorilo prikladno obzorje na kojemu

² Z. kard. GROHOLEVSKI, *Bogoslovni fakultet u državnom sveučilištu*, u: *Diacovensia* XIII, (2005.) br 2, str. 193.

³ Usp. IVAN PAVAO II., *Sapientia christiana*, Proemio, IV., gdje je vrlo naglašena potreba svijesti sudjelovanja u poslanju Crkve, iz kojega proizlazi potreba dati svjedočanstvo života.

⁴ *Isto*, IV., 2.

može sazrijevati i razvijati se istinska spoznaja, primjerena i dosljedna otajstvima Božjim.⁵

Kao primjer znanstvenika svoga vremena, a u isto vrijeme onih koji su živjeli u uskoj povezanosti s Bogom, možemo uzeti svetog Augustina, svetog Tomu Akvinskog, svetog Ignacija Lojolskog, svetog Roberta Belarmina, zatim svece koji nisu završili neke velike studije, svetog Franju Asiškog, Ivana Vianneya ili Katarinu Sijensku.⁶

U ovom kratkom prikazu, mogli smo vidjeti da je bogoslovno učilište na više načina specifično u odnosu na druge sastavnice sveučilišta, a kao glavna mu je specifičnost upravo njegova crkvenost.

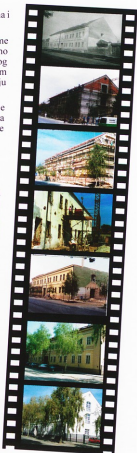
Bogoslovni fakultet u državnom sveučilištu

Nakon što smo razjasnili posebnost bogoslovnih učilišta po tome što su to izrazito crkvena učilišta, zatim po sudjelovanju u poslanju Crkve i odgovornosti crkvenom Učiteljstvu, sada nam je zadatak pokušati prikazati stvaran odnos između jednog bogoslovnog učilišta i državnog sveučilišta.

Poznato je da je Crkva na izrazit način pridonijela osnivanju prvih sveučilišta, njihovu razvoju i, napose, poticanju na otkrivanje istine, a onda priopćavanju na svim poljima znanosti.

Crkveno zakonodavstvo potiče bogoslovne fakultete da održavaju vezu, surađuju i razgovaraju s drugim centrima znanosti i kulture.⁷ Ta suradnja će pridonijeti obostranom obogaćivanju i nadopunjavanju u težnji, najprije, otkrivanja istine, a onda i na konkretnim poljima gdje se ono bitno počelo gubiti.

Područje u kojem bi bogoslovlje nužno trebalo biti prisutno, i u kojem bi također nužno trebalo dati svoj pečat i obilježje, među prvim je tehnički razvoj. Znamo da su znanost i tehnika u svojim „svjetlim“ trenucima povijesti obećavali sreću, ispunjenje svih težnji i želja, te tako proizvodili opijenost ljudi. Danas vidimo da to nije ispalo kako se očekivalo. Očito je da je tehnika svojim dostignućima, naprecima i izumima

⁵ Usp. IVAN PAVAO II. Apostolsko pismo *Novo millennio incurre* (6. siječnja 2001.) u: AAS 93 (2001.), br. 20.

⁶ Z. kard. GROHOLEVSKI, *Bogoslovni fakultet u državnom sveučilištu*, u: *Diacovensia* XIII (2005.) br. 2; str. 197.

⁷ Usp. DRUGI Vatikanski koncil, Pastoralna konstitucija, *Gaudium et spes*, br. 62.

obogatila i učinila „lakšom“ ovu našu civilizaciju. No, uza sve dobre stvari, svjesni smo i činjenice da je čovjek svojim dostignućima započeo i proces samouništenja. Svjesni smo da znanost nije više prvenstveno uzdizanje do promatranja istine, nego, štoviše, čak doprinos okrutnijem načinu ratovanja i uništavanja. Sve to čini čovjeka robom civilizacije, zaboravlja se i gubi njegova osobnost, i tako ga se sve postupnije počinje smatrati strojem sa savršenim sustavom funkcioniranja.

Postavlja se pitanje, kako postići ravnotežu i vratiti se znanosti kojoj je cilj promatranje istine? Čini se da najbolje rješenje može ponuditi bogoslovlje, naglašavanjem proporcionalnog razvoja tehnike i morala. Tek će uz tu ravnotežu čovjek biti svjestan svoga poslanja u ovome svijetu, a to je drugi čovjek. Čovjek tada postaje prvotna ovozemaljska vrednota i dobro bližnjega postaje svrha svega ljudskog djelovanja. Proporcionalni razvoj ovih dviju

komponenti sa sobom nosi ravnopravnost i u ekonomskom pogledu. Tom ravnotežom izbjegava se napast bogaćenja bogatih na račun siromašnih koji postaju sve siromašniji.

Bogoslovna učilišta moraju poticati i naglašavati promišljanje o problemima

moralnog razvoja čovjeka te o njegovu odnosu prema znanstveno-tehničkom i ekonomskom razvoju, kao i promišljanje glede etičko-moralnog razvoja.⁸

Uz naglašavanje razvoja ekonomije, tehnike, produktivnosti i stavljanjem tog istog produkta na rang viši od onoga koji isključivo čovjeku pripada, čovjek se tu osjeća otuđenim, nesretnim i svoj život gleda kao besmisleni crtu koja je počela trenutkom rađanja i čeka trenutak kojim će

se okončati. Moramo se zapitati o čovjekovoj duhovnoj zrelosti, o njegovu dostojanstvu, o odgovornosti koju ima za stvoreni svijet i za ljude oko sebe. U kojoj mjeri su te tipično ljudske sposobnosti i zadaće zadržane unatoč silnom napretku? Potiče li razvoj znanosti i razvoj čovjeka kao takvog, ili ga potiskuje i degradira? Uz činjenicu da je

odgovor na ova pitanja često na štetu čovjeka, bogoslovni fakultet – za kojeg je očaravajuća istina ona da je Bog čovjekom postao u Kristu, koji je osjetljiv na istinu o čovjeku i njegovu dobru u svakom pogledu, te koji objavljuje da se vlast čovjeka nad vidljivim svijetom zasniva na

⁸ Usp. Z. kard. GROHOLEVSKI, *Bogoslovni fakultet u državnom sveučilištu*, u: *Diacovensia* XIII (2005.) br 2, str. 199.

prednosti etike nad tehnikom, na primatu osobe nad stvarima, na nadmoćnosti duha nad materijom – postaje element koji izaziva sveučilišne centre na razmišljanje i raspravu u opisanom aspektu.⁹

U zaključnom razmišljanju o bogoslovnom fakultetu unutar državnog sveučilišta, pokušavajući da barem približno prikažemo komplementarni odnos ove dvije stvarnosti, upotrijebit ćemo sliku vjere i razuma. Ivan Pavao II. svojom enciklikom *Fides et ratio* potaknuo je na promišljanje i na dijalog između ove dvije komponente. Budući da je sam Bog začetnik kako stvaranja, tako i Objave, ne može biti istinske opreke između razuma i vjere. Dapače, sve istine, i profane i moralne, imaju izvor u jednom Bogu i, kao takve, sve znanosti i metodologije, ukoliko se povode i za moralnim načelima, nikada neće stupiti u kontrapoziciju i protivljenje s vjerom.

Ako bismo taj odnos zamislili kao „dramu“ u kojoj jednu ulogu zauzima Katolički bogoslovni fakultet, a drugu Državno sveučilište, onda bi nam vrhunac mogla biti rečenica koja stoji na prvoj stranici iste enciklike: „*Vjera i razum izgledaju poput dvaju krila kojima se ljudski duh uzdiže k promatranju istine.*“ Put kojim će koračati do svoga cilja nije jedan put. Takvih putova ili smjerova je onoliko koliko i znanosti. Svako na svoj način želi doći i promatrati istinu. Kao bitan pojam označio bih „promatrati“, promatrati nasuprot uhvatiti, prigrabiti, zadržati za sebe. Ukoliko neka znanost ima cilj, po svom pojmu suprotan promatranju, ona je isključiva, isključujuća i kao takva ne dopušta egzistenciju drugoga. To bi ovu našu „dramu“ učinilo tragedijom i izgradnjom kontrapozicija koje bi se trajno isključivale. Naša „drama“ ne dopušta takve stavove i naglašava, u neku ruku, i

ograničenost same znanosti, a time i stav poniznosti.

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu

Osim specifičnosti pojedinih strana, njihovih razlika, sličnosti, nadopunjujućih elemenata u znanosti, njihovom putu do istine, moramo spomenuti, osvrćući se konkretno na Đakovo, razlike ili probleme koje taj grad ima u odnosu na Osijek koji tih problema nema. Kao onaj primarni, naveo bih lokalnu udaljenost, koja je kao problem najmanje lokalnog karaktera. Ona u velikoj mjeri pridonosi drugačijem razvoju samog mentaliteta, razvoju studentske dosjetljivosti, angažiranosti, upućenost u studentske aktivnosti, razvoju nekog mladenačkog poleta za obrazovanjem kojeg student mora imati. Ta odvojenost sa sobom nosi i značajne posljedice po studentski standard koji je drastično različit kad se usporede gradovi – Đakovo i Osijek.

Unutar ovih nabiranja usudit će se podsjetiti na mentalitet studenata u Đakovu koji je bitno obilježen bezbrižnom krilaticom „*s faksa na posao*“. Navedena krilatica je zadnjih nekoliko godina u velikoj krizi i moramo reći da će doći do velikih preokreta. Radno mjesto gdje su

⁹ Ibo, str. 200.

redovito završavali diplomirani teolozi bila je osnovnoškolska ili srednjoškolska katedra. Biskupi i neki profesori upozoravaju na činjenicu kako je radnih mjesta u školama sve manje i da se sami studenti trebaju pitati što će kasnije. Ne ulazeći dalje u ovu problematiku, možemo se samo pitati, hoćemo li konačno postati svjesni da smo studenti i da sami sebi određujemo daljnji život, a ne biskupija i Crkva? Hoćemo li se odmaknuti od tvrdnji sadašnjih vjeroučitelja kako je za

predavanje vjeronauka dovoljno 20-30% materije koja se predaje i uči na Fakultetu, te da toliki studiji nisu potrebni...?

Uzevši u obzir navedene činjenice i naslov „Katolički bogoslovni fakultet unutar Državnog sveučilišta“, možemo se zapitati u kojem odnosu stoji naš Fakultet unutar osječkog Sveučilišta; imaju li išta zajedničko i mogu li ja, kao student, pridonijeti interakciji i „komunikaciji“ te dvije stvarnosti svojim spoznajama, stavovima i aktivnostima uopće.

Piše: Vlatka Ivković

IDENTITET STUDENTA KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA

Postojimo, dakle pozvani smo!

Poznati aksiom o postojanju i identitetu, sažet u maksimi René Descartesa: „Cogito ergo sum“ („Mislim, dakle jesam“), naglašava razum kao bitnu odrednicu čovjekova života. No, čista znanstvena analiza ili seciranje čovjeka na dijelove neće dovesti do biti onoga što čovjeka čini čovjekom. Razvojem eksperimentalnih znanosti i tehnologije, u vremenu sekularizacije, čovjek biva sveden na svoj ratio i svoje sposobnosti te živi u svijetu koji je izgubio želju za nadnaravnim i svetim. U takvoj „religioznoj bijedi“ odgovor nas studenata teologije, na pitanje o vlastitom identitetu, mora biti: „Postojimo, dakle pozvani smo!“

Čista proklamacija tog našeg poziva nije dovoljna, niti će nas razlikovati od ostalih lažnih „iluminatora“, kojih u svakoj sredini, pa tako i našoj, ima i previše i poprilično su glasni u svome propovijedanju, a sve u službi istine. Na žalost, ljudi su počeli shvaćati istinu kao zbirmu imenica, zato studenti teologije danas ponajprije imaju zadatak vratiti pravo značenje, Istini, i to

kao svjedoci vjere. Pri tome nema potrebe za otkrivanjem nekakvih novih spektakularnih činjenica, tema, „kodova“ i struktura, koje za svoju osnovnu zadaću imaju kratkotrajnu senzaciju, nego se vratiti apsolutnoj Istini, koja je Isus Krist. Biti svjedokom vjere, i aktualizirati Kristov primjer, moći ćemo tek kad počnemo živjeti prema tim riječima. Moramo konstantno biti, i ostati, „studenti“ Božje riječi. Na tom putu, mnogi od nas mogu se uplašiti Kristovih zahtjeva jer traže da čitav svoj život, iz temelja, izgradimo na Bogu i njegovoj volji i Riječi. U svakodnevnici možemo zalutati ili ostati bez snage za borbu očuvanja prave vjere i jednostavno se utopiti u masu koja površno odrađuje svoje dužnosti. No, Bog od nas ne traži nemoguće. On traži dobru volju, trud i vjeru. Vjerovati u Boga, znači „povjeriti se“. Vjera i pouzdanje u Krista, i volju Božju, jedan su od elemenata što čine bit poziva studenta teologije, kako bogoslova, tako i studenta laika. Od nas se očekuje da svojim mislima, riječima i djelima budemo pravi borci za vjeru, za istinu, za Boga. Moramo biti toplina u vremenu u kojem je ljubav ohladnjela.

Put studenta teologije mora biti i put molitve, koja će nadopunjavati i obogaćivati naš govor i djela. U današnjem svijetu ne bismo se smjeli zadovoljavati našim dnevnim Očenašom i nedjeljnom euharistijom. Molitva se mora izroditi iz tišine srca i ostvariti susret s Bogom; kroz tihe trenutke sabranosti ojačati odnos, koji ne smije biti krhak, nego mora poticati na duh zajedništva, kako s Bogom, tako i sa zajednicom. Taj duh molitve mora pokrenuti lavinu pounutrašnje Radosne vijesti, koja je ljubav. Mora izazvati osjećaj ushita, pripadnosti Bogu i drugima, kao što i napominje Sveto pismo: „Što vam kažem u tami, recite na svjetlu, što čujete u skrovitosti, propovijedajte na krovovima“ (Mt 10, 27).

Ovih dana sudionici smo velikog slavlja, jubileja dvjestogodišnjice osnutka Bogoslovnog sjemeništa i teološkog učilišta u Dakovu, što nas ispunjava i osjećajem strahopoštovanja prema obrazovnoj ustanovi koja nam pruža uranjanje u svijet teološke znanosti i filozofije. Imamo čast biti dionicima povijesti teološkog učilišta koje je odnedavno uzdignuto na još višu razinu – postali smo samostalni fakultet. Neki od naših profesora sigurno bi se složili kako ponekad djelujemo i zaigrano, no svjesni smo i činjenice kako naš rad i aktivnosti na fakultetu i izvan njega utječu na formiranje mišljenja javnosti o Crkvi i njezinim budućim učiteljima. Još uvijek

živimo u vremenu u kojem se traži opravdanje našeg poziva kao budućih teologa, što je vidljivo čak i u razgovoru sa studentima ostalih fakulteta, koji teologiju i dalje ne doživljavaju kao znanost, barem ne u strogom smislu te riječi. No, i tu moramo pokazati spremnost i ozbiljnost u uključivanju i pokretanju nove struje svijesti u zajednici i pokazati kao nismo studenti pseudoznanosti. Teologija pripada humanističkoj grupaciji znanosti i odgovara na pitanje ZAŠTO? Dakle, bavi se znanošću koja istražuje vjerske sadržaje i utemeljuje ih razumom, prosvijetljenom vjerom, te promiče dublje razumijevanje vjere. Naš teološki studij – kroz teologiju, filozofiju, povijest, dogmatiku, bibliku, moral, pravo, duhovnost i ostala komplementarna područja – stvara od nas kompetentne znanstvene sugovornike u akademskoj

zajednici, kojoj s pravom pripadamo. Stvaranje dijaloga između Crkve i sekulariziranog svijeta jako je delikatno pitanje, to osjećamo i mi studenti teologije, no hrabro se postavljamo i odgovaramo izazovima. Nakon pada tolikih krivih nauka koje su na pitanje o smislu čovjekova postojanja odgovarale čistom empirijom i dokazima, pokazali smo kako jedino teologija može odgovoriti na konačno ZAŠTO, na konačni smisao egzistencije. No, teologija ne niječe važnost i dostignuća pojedinih grana znanosti, nego pokušava ostvariti simbiotski odnos s njima i zajedno krenuti na put razotkrivanja istine. Priznajemo da, na neki način, sada uživamo, kao studenti, u zaštiti našeg fakulteta, ali ćemo po završetku studija biti poslani u društvo koje će pesimistično i pod povećalom pratiti svaki naš korak. Stoga današnji student teologije mora biti svjestan važnosti nauka koji mu se predstavlja i kojeg bi kasnije trebao znati i obrazložiti, a ne samo memorirati tijekom trajanja ispitnih rokova. Ponekad se od silnih knjiga izgubi volja i želja za naporom i jednostavno kreće linijom manjeg otpora, udaljavajući se od svoga poziva kojemu smo svi mi rekli svoj „da“, no nije li u tom Križu najveća Ljubav? Upravo u našoj svakidašnjici možemo primijetiti, kako i sam papa Benedikt XVI. napominje, da je jedina drama povijesti reći, u konačnici, DA ili NE ljubavi. No i sami smo svjesni kako tako pojednostavljena formulacija neće odgovarati kompliciranim svijestima ljudi koji su zaboravili ljubiti. Stoga identitet svakog studenta teologije, bio on bogoslov ili student(ica) laik(inja), čini prihvaćanje svoga poziva kao križa ljubavi, u kojem će drugi prepoznati Kristov primjer i Radosnu vijest, ali i kompetentnu osobu koja zna izložiti i obrazložiti katoličku nauku, ne sukobljavajući razum s vjerom – nego ih predstavljajući kao jedinstvo što tvori identitet svake osobe – i pokazujući svima odgovor na pitanje ZAŠTO.

Piše: *Kristina
Bubalović*

MOTIVIRANOST I ANGAŽIRANOST (današnjih) STUDENATA

Teorija koja je daleka od prakse!

Prvotna mi je namjera bila napisati članak o motiviranosti i angažiranosti općenito, koristeći za to određenu literaturu. Međutim, sve mi se to činilo ispraznim, neprikladnim situaciji o kojoj želim pisati – i neaktualnim. Jednostavno, previše teorije koja je daleko od prakse. Zato sam odlučila napisati najobičniji osvrt, osobno razmišljanje.

Svjesna sam činjenice da već svima „na uši“ izlazi i motiviranost i angažiranost, i da su o ovoj temi pisali mnogi prije mene, ali upravo to pokazuje da ovo nije problem koji treba zanemariti. Jer na našem se fakultetu puno toga događa, izrađuje, pokreće, stvara, a čini mi se kako se oko svega toga trude jedni te isti ljudi. Usudila bih se reći da 80% ljudi nije prisutno ni u jednoj aktivnosti koja se tijekom akademske godine pokrene. Da ne spominjem one koji možda već petu godinu borave s nama, a još se nigdje nisu uključili. Ne želim da ovo krivo shvatite, ali mi je to nezamislivo.

Studij teologije daje izvrsnu intelektualnu formaciju, ali nedovoljnu da bi netko bio dobar vjeroučitelj, kateheta, pa i teolog. Vrlo se često studenti žale kako nas studij ne priprema dovoljno za ono što ćemo jednog dana raditi, a nisu ni svjesni koliko im upravo angažiranost tijekom studiranja može u tome pomoći. Vrlo vjerojatno će se jednog dana od vas tražiti da se uključite u uređivanje župnog lista, školskog lista ili nečeg sličnog... Angažman u studentskom listu (*TEOFIL*) odlična je priprema. Možda će biti potrebno urediti župnu dvoranu, crkvu ili određeni školski prostor u vrijeme adventa ili nekog drugog liturgijskog vremena... Angažman na uređivanju fakultetskih prostora dobra je praksa. Često će biti potrebno s djecom i mladima prirediti neki igrokaz, predstavu... Adventski odmori odlična su prilika za skupljanje iskustava i ideja. I da ne nabrajam što sve još, a mnogo je toga.

I sad bi neki rekli, pa ne možemo sve! Ni ne morate sve! Upravo zato ovo i pišem, jer trenutno određena grupa ljudi radi glavninu toga, da ne kažem sve. Zato će svatko sebi izabrati što mu najviše odgovara, prema vlastitim afinitetima i talentima. I nemojte čekati da vas netko vuče za rukav i moli da u nečemu sudjelujete. Javite se sami! Na oglasnim pločama često se pojave pozivi na različite aktivnosti... većina se ne odazove. Često uopće ni ne primijete oglas. Hej, pa to je OGLASNA PLOČA, pogledajte ponekad što se na njoj nalazi i odazovite se!

Zbog nemotiviranosti i neangažiranosti neke hvalevrijedne aktivnosti ostaju neostvarene, jer, ponavljam, mnogo je toga, a malo ljudi koji se trude, a ti ne mogu sve stići. Tako smo prošle godine ostali bez Večeri stvaralaštva, na žalost!

Posljedica naše nemotiviranosti i nezainteresiranosti je i neodržavanje duhovnih vježbi/obnova. Ne svaljujmo svu odgovornost na voditelja godišta! Često je

ponuđena prilika, ali je mi sami odbijamo. A duhovna je formacija jednako bitna kao i intelektualna, jer mi smo i svjedoci vjere!

Ne shvatite ovo kao napad. Želim vas samo potaknuti na razmišljanje. Odluka je na vama! Ako i dalje odlučite ostati pritajeni, barem onda nemojte "pljuvati" po trudu drugih, jer na to nemate pravo. Ne kažem da zdrava kritika nije potrebna, ali često oni koji "kritiziraju" nigdje nisu uključeni i zapravo im ništa nije dobro. "Kritiziraju" samo kako bi "popljuvali"!

I na kraju, svjesna sam da je ovo moje subjektivno razmišljanje i da možda nisam u pravu. Imate pravo kritizirati, ali ne i prigovarati načinu na koji sam iznijela sve ove argumentirane činjenice. Radije razmislite malo o svojoj angažiranosti i motiviranosti glede uključivanja u rad Fakulteta ili, bolje rečeno, života

Fakulteta! Jer svatko pojedinačno pridonosi tom životu!

*Pripremili: Vlatka Ivković
i Šimun Klarić*

„Peti sat utorkom“

Duhovo uzdizanje ili borba s vjetrenjačama?

Dragi čitatelji, „Peti sat utorkom“ trenutno stoji kao kontroverza dvaju studentskih stavova, navedenih u samom naslovu. Za one koji ne znaju, Vodstvo Fakulteta je uvidjelo da studentima laicima ponudi konkretno i točno određeno vrijeme za njihov duhovni rast. Optimalno vrijeme, po mišljenju Vodstva, bio bi peti sat utorkom.

Promatrajući ovu ideju u njezinu početnom, idealističkom, stadiju, studenti, kao i samo Vodstvo, bili su oduševljeni.

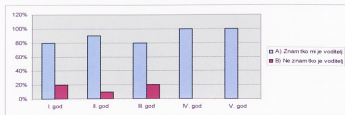
No, s vremenom se pokazalo kako i najbolje namjere i trud mogu naići na surovu stvarnost neshvaćenosti ili pak na činjenicu da je potrebno puno više od same dobre namjere.

Stoga i mi signaliziramo na alarmantno stanje kad je riječ o duhovnom uzdizanju studenata laika u okrilju Fakulteta. Naime, nakon ankete koju smo proveli po godištim, dobismo konkretne razloge zbog kojih ideja nije zaživjela u praksi nego se izgubila u obilju različitih drugih obveza, kako samih voditelja, tako i samih studenata. Duhovno uzdizanje unutar same satnice akademskih predavanja proturječno je već samo po sebi jer od duhovne formacije stvara samo još jednu obvezu u nizu, praćenu dobro poznatim dojmom površnosti.

Cilj ovog „istraživačkog“ članka je pozvati na odgovornost i ozbiljnost, kako voditelje tako i studente, na samokritično promišljanje o budućnosti i njihovoj angažiranosti na temu duhovnog uzdizanja. Gajeći i dalje ovakav, uglavnom, nedefinirani stav u vezi duhovnosti, bojimo se da ćemo postati „činovnici“ koji posjeduju znanje bez imalo duše, unatoč trudu pojedinaca.

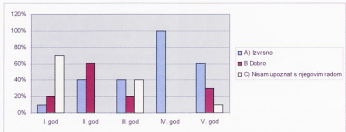
Rezultati ankete provedene na uzorku od 50 studenata (10 studenata po godištu):

I. Voditelj vašega godišta zove se:	I. god.	II. god.	III. god.	IV. god.	V. god.
A) Znam tko mi je voditelj	80%	90%	80%	100%	100%
B) Ne znam tko je voditelj	20%	10%	20%	0%	0%

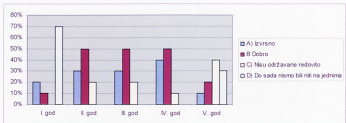
2. Kako biste ocijenili njegov rad?

	I. god.	II. god.	III. god.	IV. god.	V. god.
A) Izvrsno	10%	40%	40%	100%	60%
B) Dobro	20%	60%	20%	0%	30%
C) Nisam upoznat s njegovim radom	70%	0%	40%	0%	10%

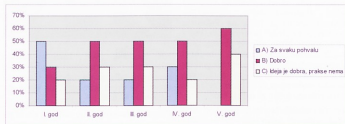
3. Kako biste ocijenili održavanje duhovnih obnova tijekom dosadašnjeg studiranja?

	I. god.	II. god.	III. god.	IV. god.	V. god.
A) Izvrsno	20%	30%	30%	40%	10%
B) Dobro	10%	50%	50%	50%	20%
C) Nisu održavane redovito	0%	20%	20%	10%	40%
D) Do sada nismo bili niti na jednima	70%	0%	0%	0%	30%

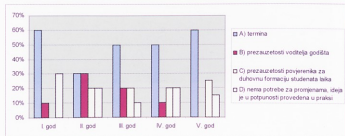
4. Kako biste ocijenili rad povjerenika za duhovnu formaciju studenata laika, dr.sc. Ive Džinića?

	I. god.	II. god.	III. god.	IV. god.	V. god.
A) Za svaku pohvalu	50%	20%	20%	30%	0%
B) Dobro	30%	50%	50%	50%	60%
C) Ideja je dobra, prakse nema	20%	30%	30%	20%	40%

5. Ideja o «Petom satu utorkom» je dobra, ali u praksi teško izvodiva zbog:

	I. god.	II. god.	III. god.	IV. god.	V. god.
A) termina	60%	30%	50%	50%	60%
B) preauzetosti voditelja godišta	10%	30%	20%	10%	0%
C) preauzetosti povjerenika za duhovnu formaciju studenata laika	0%	20%	20%	20%	25%
D) nema potrebe za promjenama, ideja je u potpunosti provedena u praksi	30%	20%	10%	20%	15%

Zaključak

Ovom anketom htjeli smo pokazati stanje studenata laika koji svoju „duhovnu formaciju“ dobivaju i u okrilju Fakulteta kao obogaćenje svoga teološkog studija.

Uz dužno poštovanje prema Vlastima Fakulteta termin održavanja (hvalevrijedne ideje) u praksi ne odgovara većini studenata laika. Cjelokupna duhovna formacija laika na Fakultetu stavljena je na „leda“ petorici ljudi, koji i bez te službe imaju previše obveza zbog drugih zaduženja i mandata. Obveze i odgovornosti pojedini su voditelji godišta uspjeli uskladiti i svojim studentima ponuditi maksimum ili su barem osigurali dobru polaznu točku za daljnji rad.

Pohvala voditelju četvrte godine, koji je od svojih studenata dobio 100%-tnu podršku i ocjenu „izvrstan“ za svoje zalaganje i rad.

Svjesni smo činjenice kako se mandat „povjerenika za duhovnu formaciju studenata laika“ mijenjao možda i prebrzo kako bi dotični povjerenik uspio provesti sve ideje i projekte u djelo.

Stoga, čestitke dr. Ivi Džiniću koji se u kratkom roku pokazao kao kompetentna osoba i ostvario odnos sa studentima laicima barem na zadovoljavajućoj razini.

No, podatak koji izaziva najviše pozornosti (i zabrinutosti) odnosi se na neredoviti odlazak na duhovne vježbe ili obnove tijekom cijelog školovanja na KBF-u u Đakovu.

Polovina studenata nije sudjelovala ni na jednim duhovnim vježbama ili obnovama. Alarmantno stanje tog podatka zahtijeva NEOPHODAN OBRAT! Imajmo uvijek na umu kako i najsporiji stižu na cilj brže nego oni koji trče brzo, ali ne znaju kamo ići.

Dakle, odredimo i mi pravi cilj, ali i pravi put „duhovne formacije studenata laika“ i provedimo kvalitetno jednu ideju u praksu prije negoli krenemo „trčati“ na druge projekte.

Razgovarali smo...

Razgovarao:
Ivan Blaževac

Razgovor s dr. Ivanom Zirdumom, profesorom fundamentalne teologije i dogmatike

Dr. Ivan Zirdum je rođen u Rastovači (Hercegovina) 4. ožujka 1941. S roditeljima je došao u Slavoniju, najprije u Podgorač, a zatim u Đakovo, gdje je završio osnovnu školu. Gimnaziju je pohađao u Zagrebu, na Šalati, i u Đakovu na Liceju, gdje je i maturirao. Teološku školu završio je u Đakovu. Za svećenika je zaređen na Petrovo 1967. Od 1967.-1968. bio je župni vikar u Đakovu, a potom upravitelj župe Tmava. Nakon 1970. poslan je na daljnje školovanje u Rim, gdje je i doktorirao 1975. Po povratku iz Rima postaje župnikom u Selcima (1975. – 1991.) Tu je razvio brigu za ovisnike od alkoholizma i droge. Stekao je zvanje terapeuta. U Selcima je pokrenuo izdavanje knjiga pod naslovom „U pravi trenutak (UPT)“, što je s vremenom preraslo u izdavačku kuću, s velikim brojem vrijednih naslova. Od 1975. -1980. predavao je na Teologiji u Đakovu fundamentalnu teologiju, a od 1980. do 2006. predaje dogmatiku. Povremeno je predavao i žive jezike, kao npr. njemački i

engleski. Danas dr. Ivan Zirdum još uvijek predaje, no honorarno, kao umirovljeni profesor – izvanjski suradnik. Sve ovo navedeno daje nam veliki poticaj i razlog za razgovor s profesorom Zirdumom.

TEOFIL: Kao i svaki svećenik, osjetili ste poziv slijediti Krista. Možete li nam ukratko opisati iskustvo vašeg Božjeg poziva i na koji ste se način odlučili doći u sjemenište?

I. ZIRDUM: Taj poziv sigurno nije došao odjednom. Imao je svoje etape i svoj razvoj. Odrastao sam u obitelji koja je bila duboko katolička pa sam u njoj dobio prve i temeljne odrednice prema svećeničkom zvanju. Od malih nogu, još prije nego što sam krenuo u školu, molio sam skupa s obitelji one uobičajene molitve koje su roditelji znali, a znali su moliti ono osnovno. Posebno mama, jer je bila više kod kuće, a tata je često bio na poslu. Kad smo bili zajedno, onda je otac prednjačio u molitvi, križao se i započinjao molitvu. Mislim da je to ono najznačajnije za buduće zvanje, premda se o njemu nije izravno govorilo. Nadalje, od roditelja sam i kasnije, kad sam krenuo u školu, sve do osmog razreda, prije polaska u sjemenište, uvijek čuo samo lijepo i pozitivno o svećenicima i svećeništvu. Nastojali su izbjegavati kritička osvrta na bilo kojeg svećenika, uvijek su tu službu posebno hvalili kao nešto izvanredno i visoko, tako da sam i sâm imao slično poimanje o tome staležu pa si nisam mogao, kao malen, ni predstaviti da bih krenuo u svećenike jer sam već od svojih roditelja dobio dojam da je to nešto nedostižno za mene. Godine 1953. moja obitelj je iz seoske sredine doselila u Đakovo. Tu sam imao prilike nazočiti velikim slavljinama u katedrali, susretao sam i bogoslove, koji su mi bili simpatični. Na ulici sam ih pozdravljao, svi su bili u kleričkoj odjeći. Nije bilo kafića,

gostionica, jedna jedina je bila na Korzu, a tamo bogoslovi nisu zalazili. Odlazili su u šetnje, uglavnom prema groblju. Susretao sam ih i kasnije, kad su prvi puta krenuli u Dragotin 1956., tada sam pohađao osmi razred. Još je jedan vrlo važan faktor u odlučivanju za svećeništvo, moj pohod kapelanu i župniku. Od kapelana sam posuđivao i čitao knjige. Pročitao sam sve što je on imao na hrvatskom, a da je bilo prikladno za mene. Kad sam dočitao do kraja, rekao mi je da je ostatak na latinskom, i da nije za mene, te da se obratim župniku. Župnik je imao krasnih klasičnih knjiga, među kojima „Quo Vadis“, „Isus Krist“.... Župnik mi je tada bio Marijan Jelenčić, koji je bio kateheta prije Drugoga svjetskog rata. Od njega sam nastavio posuđivati knjige do kraja osmog razreda. Dao mi je i mnoge životopise svetaca, npr. sv. Alojzija, Stanislava Koske itd. Sve sam to čitao jer nije bilo ni radija, a ni televizije. Nekako sam se sve više usmjeravao prema svećeničkom pozivu i mislio da će mi župnik sâm o tome govoriti, ali nikada nije ništa rekao premda je bio duhovnik u Sjemeništu. Bio je razborit, nije mi želio nametati tu misao, čekao je da ja sam nešto kažem. I jednog dana rekao sam da bih želio u sjemenište. Prvi poticaj dobio sam u katedrali u sedmom razredu, misa je bila na glavnom oltaru. Molio sam iz molitvenika jer onda je misa bila na latinskom pa se nije odgovaralo kao danas, nego iz molitvenika. Molio sam sve molitve redom i tada mi je došla nekakva pomisao i želja, pa i neka odluka, koju tada još nisam nikome spomenuo: Želio bih postati svećenikom. To nisam izrazio ni pred roditeljima. Tek u osmom razredu sam progovorio prvi puta o tome župniku. Župnik mi je rekao da napišem molbu i donesem dokumente koje trebam te da ih naslovim na Biskupski ordinarijat. Ja sam to sve poslao. Bilo je nekih poteškoća financijske naravi, ali i to se sredilo,

pomogli su vlč. Vilko Hirschenhauser i biskup Baüerlein, koji su mi omogućili da odem na Šalatu i tamo provedem dvije krasne gimnazijske godine, te upoznam jednu novu sredinu i mnogo toga što neću nikada zaboraviti. Šalata je davala nešto posebno. Bilo je tu i profesora isusovaca, koji su bili poglavari, ali i profesora laika, sveučilišnih profesora koji zbog komunista nisu mogli naći posao pa su došli predavati na Šalatu. Dakako, tu je bio isusovački odgoj i mnogo toga se moglo postići i u školskoj spremi, osobito učenju jezika, ali i u pronicanju duhovnog zvanja jer su oni upotrijebili sve da to ostane u dušama nas sjemeništara. Nakon druge godine smo dolazili u Đakovo, u Licej.

TEOFIL: Prisjećajući se svećeničke formacije i svojih bogoslovskih dana, što biste mogli izdvojiti?

I. ZIRDUM: Prvi dan u ovom sjemeništu bio je dan Udbe, policije i suda. To je bilo 1959. Trebali smo imati misu i tu misu je trebao predvoditi duhovnik Ćiril Kos. Bili smo već svi u kapelici, tada je ustajanje bilo u 5 sati. On je došao pred oltar i rekao da ćemo imati misu, no već je malo bio nervozan. Poslije mise će biti pretres kuće jer su tu bili organi državne vlasti. To mi je bilo malo čudno i neobično, ali on nije mogao puno objašnjavati. Poslije mise su njega i još neke profesore te starije bogoslove odveli u istražni zatvor

u Osijek, a mi smo svi otišli u blagovaonicu. Tu smo bili do 22:30 dok je trajala premetačina; većinom su pretresali knjižnicu, sobe profesora, nas najmlađe nisu posebno pretresali. I dakako da je to jedan upečatljiv dan za početak bogoslovnog studija. Bilo je puno neizvjesnosti oko toga što će biti sa Sjemeništem. Stariji bogoslovi su već nešto i znali i govorili da bi se moglo zatvoriti kao u Splitu, Sarajevu itd. Bilo je neizvjesno hoćemo li nastaviti školovanje. Međutim, suđenje je prošlo i onda su zaslugom neba, ali i ovdje nekoga, ostavili Sjemenište i mogli smo nastaviti školovanje, ali ipak bez nekih profesora. Za duhovnika i profesora došao je vlč. Gejza Varga, možeš si misliti kako je izgledalo kad dođe župnik sa župe pa predaje matematiku, zemljopis i duhovnu estetiku. On je bio čovjek vrlo sposoban i s vremenom se prilagodio. Na matematičari smo nekad znali zapeti svi skupa oko nekog zadatka, ne zna on, ne znamo mi.

Po završetku treće godine bio sam pozvan na odsluženje vojnog roka u JNA, a to je uvijek bio događaj za bogoslove. Mene nisu zvali kao mladoga nego nakon treće godine. Osamnaest mjeseci u Crnoj Gori i vratio sam se natrag, spremivši privatno u vojsci neke ispite. Nije sve bilo negativno u vojsci, bilo je dosta toga što se moglo naučiti, prije svega, tu su se sretali ljudi različitih nacionalnosti, s prostora cijele Jugoslavije, što je omogućavalo upoznavanje tih ljudi, njihovih mentaliteta, vodilo nekom ekumenizmu. Svi su znali da sam bogoslov, bilo je često o tome rasprava itd. Nastojao sam uvijek gledati toga biti tolerantan, premda oni nisu to uvijek bili, ali smo se onda na kraju svi sprijateljili, jer finoća i tolerantnost uvijek pobjeđuju. Ono što me u sjemeništu uvijek posebno iznenađivalo jesu svakako akademije i priredbe u auli.

TEOFIL: Dugi niz godina skrbite za hodočasničko svetište u Dragotinu, recite nam kako je izgledalo prije, a kako danas?

I. ZIRDUM: Dragotin mi je bio na srcu još dok sam bio bogoslov, kad smo tamo hodočastili dvaput godišnje, kao i sada, ali nisam ni sanjao da bih se ja posebno posvetio dragotinskome svetištu. Ipak, 1968. imenovan sam župnikom u Trnavi i, prema tome, župnikom i Dragotina. Dakako da sam tada posebnu pažnju posvetio Dragotinu, pripravljam sam tamo kroz tri godine slavlje Velike Gospe. Nije to bilo jednostavno jer nije bilo nikakva kamena, tvrda puta do Dragotina, sve je bilo blato ili prašina. Malokad je za Božić mogla biti misa, jer ako je bilo loše vrijeme i ako je bilo veliko blato, nije se moglo doći i trebala su doći kola i konji, a ako to nije bilo moguće nije bilo ni mise. Ja sam Dragotin ipak volio i tada sam već počeo malo razmišljati kako bi to bilo zgodno i lijepo da se tamo nešto učini. Međutim, nisam imao mogućnosti da proširim svetište, pa sam naumio napraviti samo nadstrešnice. Građa je bila već pripremljena, no mene je zatekao dekret za Rim i nisam to mogao raditi. Ostavio sam to svom nasljedniku, međutim, on je taj materijal prodao. Tako da je to odgođeno za druga vremena. U Rimu sam bio pet godina, od 1970.-1975. Kad sam došao iz Rima, kako baš nije bilo stanova, a nije bilo ni Svećeničkog doma, dogodilo se da sam otišao u Selce (gdje se izgradio župni stan) i bio tamo župnik, a ujedno ovdje i profesor. Onda je to bilo lakše nego danas, ciklički se predavalo, još nije bilo studenata laika. Jedno vrijeme sam predavao fundamentalnu teologiju a potom dogmatiku kad je profesor iz dogmatike otišao. Potrajalo je to do rata 1991. Svo to vrijeme odlazio sam s vremena na vrijeme u Dragotin. S djecom smo običavali ići za 1. svibnja jer je to bilo

dan kad nisu imali škole pa smo išli na izlet do Dragotina. Moglo se ići kroz šumu Mačkovac, nije bila ograđena kao danas. Također sam išao za Veliku Gospu, ali ne svaki puta, jer sam koji put išao u Ilaču ili Aljmaš. Međutim, nisam se slagao s upravljanjem s tim svetištem jer se ništa u njemu nije radilo, a vladao je i veliki nered na Veliku Gospu. Šatori su se protezali do groblja, tako da se teško moglo doći do crkve; posvuda gužva, i često puta glasna glazba, pa su se i pjevači nekada nadvičivali kad bi pjevali. Znam da je biskup Kos ponekad morao opominjati tijekom propovijedi da se stišaju. Više puta sam to na razini dekanata isticao i govorio, pa i biskupu. Biskup je o tome pisao. Više puta mi je mudio da kao župnik Selca uzmem Dragotin kao filijalu pa da se brinem za nju te je uredim malo bolje. Međutim, morao sam moram predavati cijelu dogmatiku i voditi župu Selce i još neke poslove, pa tada to nisam mogao. Na ideju o proširenju dragotinskog svetišta došao sam kasnije, kad je Domovinski rat utihnuo, a i ja sam bio ovdje u sjemeništu, nisam više bio na župi. Tada 1995. otišao sam biskupu Kosu i predložio mu svoj plan o prostornom proširenju. On je rekao da to dolazi od Duha Svetoga i da to treba podržati.

TEOFIL: Osim što se brinete za dolazak hodočasnika u Dragotin, vi se brinete i za obnovu dragotinske crkve. Kako napreduju radovi i imate li još kakvih projekata za dragotinsko svetište?

I. ZIRDUM: Dragotinsko svetište obuhvaćalo je samo područje onoga groblja i mjesto gdje je crkva. To je mali komadić, na koji može stati malo ljudi; bez parkinga za automobile i zato je bilo potrebno da se proširi. Tako smo ga uvećali za otprilike 20 jutara livada i šumara koje voćnjaka sve do Breznice. Ostaje da se kupi još nekoliko parcela kako

bi se sve ujedinilo. To je najveća stvar za Dragotin i vrlo važna, mnogo važnija nego crkvu popraviti. Dakako i o tome se razmišljalo i krenulo se u dogovore s konzervatorskim zavodom budući da je ono pod zaštitom. Prošle godine su došli stručnjaci iz Osijeka i temeljito su pregledali i istražili crkvu; o tome postoji cijeli skup dokumenata. Na temelju toga smo poslali izvještaj Ministarstvu kulture u Zagreb. Ove godine ono bi trebalo odobriti i neka sredstva. Mi ćemo i dalje, uz pomoć stručnjaka iz Osijeka, raditi na obnovi. Crkva se mora obnoviti od temelja pa sve do križa na tornju, da bude stvarno biser Dakovštine. Sve se mora stručno raditi, a to iziskuje vremena i sredstva. Samo ispitivanje je koštalo oko 100.000 kuna. Dakle, plan je da se uredi crkva, a neke stvari ostaju otvorene da se još srede. Parkirališna mjesta imamo, kao i osvjetljenje preko noći. Ove godine je bilo oko 600 automobila na parkiralištima tijekom proslave Velike Gospe. Sigurno da ih naš prostor može primiti i na tisuće; jasno, sve to još treba srediti i nasuti prilaze kamenom. Želimo sve ostaviti ekološki zeleno i što manje betonirati, da se sačuva zelenilo, gdje god se može, posaditi koju biljku i voćku. Puno je planova, možda neka duhovna zajednica dođe i izgradi nešto, možda Biskupija izgradi dom za duhovne vježbe svećenika jer to mnoge biskupije imaju, a tu ima prostora i moglo bi se izgraditi. Možda bi se neka redovnička zajednica mogla brinuti za crkvu puno više.

TEOFIL: Aktivno se bavite pisanjem, prevodenjem i izdavaštvom, što najviše prevodite i što prevladava u Vašim pisanim djelima?

I. ZIRDUM: Nikad nisam mislio da ću postati izdavač, a počeo sam s knjigama koje drugi nisu izdali. Smatrao sam da je to dobro i prikladno za mladež te za pastoral

širokih razmjera, za djecu i mlade. Tako sam počeo s knjigom „Svjetlo planina“, koja je na mene ostavila dubok dojam kad smo u sjemeništu imali igrokaz. Dalje su krenula druga djela, svećenički likovi, obrađeni životi svetaca, zatim dosta duhovno-psihološke literature, literature za odgoj djece i mladih, za pomoć roditeljima i bračnim parovima pa onda i značajni teološki priručnici, prije svega iz dogmatike: Kristologija, Soteriologija, Mariologija, Sakramenti, a onda i moralna, etika, fundamentalna teologija. Kruna tih priručnika je Denzinger. Do sada je izašlo blizu 600 naslova. Neke knjige su doživjele i dva, pa čak i pet ponovljenih izdanja pa se može računati oko tisuću naslova.

TEOFIL: Uz svećenički poziv, dugi niz godina predavali ste na Teologiji u Đakovu, danas Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Možete li nam prokomentirati kakvo je obrazovanje studenata teologije danas, a kakvo je bilo prije?

I. ZIRDUM: Prije smo bili uglavnom upućeni na bogoslove i, dakako, nismo bili u sastavu Sveučilišta. Najprije smo se afilirali zagrebačkom Teološkom fakultetu, to je bilo još prije Domovinskog rata. Nismo imali nikakve posebne privilegije, nego samo njihove diplome, i uskladili smo svoj rad s njihovim radom. Tek kasnije, dolaskom demokracije, kada su priznati oni, onda su priznali i nas; dakako da se to vrednuje s različitih vidika. Nadalje, novi, veći prostori omogućuju sada predavanja svakoj godini posebno dok to u Sjemeništu nije bio slučaj, jedne godine predavala se jedna materija, druge druga, a treće treća. Dakako da je to bilo malo drugačije, netko je došao odmah na sakramente, a trebao je prije odslušati filozofiju. Nije uvijek išlo po redu. S tog stajališta, studenti danas imaju veće

pogodnosti jer se svaka godina posebno tretira. Nadalje, povećao se profesorski kadar, za svaki predmet ima dva, za neke i tri profesora - a prije je bio po jedan. Ja sam morao svu dogmatiku sam predavati, ali je bilo ciklički. Od profesora se traži napredovanje da se bave više znanstvenim radom, pišu, objavljuju, jer to su propisi sveučilišta, tu nema drugog puta, jer tko ne napreduje, taj nazaduje. Evo, to je veliki uspjeh što je naša Teologija postala Fakultetom, ali, dakako, koliko god je to lijepo i dobro, to je i silno zahtjevno, sad se zahtijeva puno i s obzirom na kadar i s obzirom na rad studenata. Studij s laicima ima neke svoje prednosti, a možda i neke svoje nedostatke. Prednosti su u tome što bogoslovi mogu upoznati ovaj vanjski svijet i ljude koje dolaze izvana, iz drugih prilika koje su drugačije od onih u Sjemeništu. To je svakako pozitivno, mi smo za to imali priliku u vojsci. Poteškoća je u tome što se gubi mir i sklad tihog sjemenišnog života koji je nekad prevladavao dok su u sjemeništu bili samo bogoslovi.

TEOFIL: Posebnu ste brigu posvećivali ovisnicima o alkoholizmu i drogama, pri tome ste surađivali s dr. Hudolinom. Možete li nam ukratko predstaviti metodu kristoterapije?

I. ZIRDUM: Kada sam bio na župi u Selcima, primijetio sam da u njoj ima alkoholičara. Mislio sam da se treba posvetiti tim ljudima, jer sam, kao što kaže sv. Pavao, želio biti svima sve; pa ako je netko alkoholičar, treba nešto poduzeti, kao i za bolesnike. Tako sam smatrao da je od vjeronauka mnogo važnije otriježniti oca djece koja dolaze na vjeronauk. Jer kad se on otriježni, i kad bude dobar otac svojoj djeci, onda će to utjecati na njih mnogo više nego moje naviještanje nebeskog Oca. Jer dok oni ne upoznaju svog oca kao dobrog oca, neće moći

shvatiti na vjeronauku ono što im se govori o dobrom Ocu nebeskom. Rajko Brnić, župnik u Posavskim Podgajcima, prvi je to pokrenuo. Otišao sam kod njega to vidjeti pa me zadivio njegov rad. To me potaklo da se pismom obratim profesoru Hudolinu koji je bio naš najjači alkohololog i borac protiv ovisnosti ne samo od alkohola i droga nego i drugih vrsta ovisnosti. Ni danas se nitko ne može mjeriti s njim na tom području rada s ljudima. U Zagrebu je osnovao šestomjesečnu školu i kad sam mu se javio, on je s razumijevanjem saslušao moju želju i rekao da bih trebao o tome nešto malo i naučiti, pa je predložio da dođem u Zagreb. Išao sam vikendom i slušao predavanja. Kasnije sam polagao odslušanu građu i tako postao terapeutom. Dakle, mnogo sam naučio, bio sam u jednoj grupi u kojoj nas je bilo dvadesetak, ljudi različitih profila, socijalnih radnika i liječnika itd. Predavači su bili brojni. Oduševio sam se za rad na župi i tamo sam osnovao klub, koji je djelovao jedanaest godina. Dosta ih je prošlo kroz taj klub, neki su se zadržali tri mjeseca, neki tri godine, a neki i deset. Neki još i danas ne konzumiraju alkohol, a neki su nakon kraćeg vremena ponovno počeli, no na to se mora računati. Teško je privoljeti čovjeka da donese odluku. Čak sam i tu, u Đakovu, pokušavao otvoriti klub, ali nije išlo. Šteta je što se u Đakovu time ne bavi nitko od medicinskog osoblja. Medicinari ne vide u tom poslu profita. Bavim se time i danas, uveo sam i izborni predmet „Ovisnost i kristoterapija“, u kojem nastojim prikazati u osnovnim crtama onoliko koliko se može, problem ovisnosti. Ovisan se može biti o mnogim stvarima ili tvarima, tako i o hrani, o pušenju, o alkoholu i drugim drogama. I alkohol je droga, samo domaća. To sam povezao s kristoterapijom jer sam došao do uvjerenja da čovjek koji u sebi ne otkrije pravi smisao života, a posebno ne produbi svoju vjeru, neće moći ustrajati u tome. Zato

Cenacolo ima najviše uspjeha s ovisnicima, jer povezuju „Ora et labora“ dakle, molitvu i rad - i teoriju. Sve druge skupine, pa i bolnička liječenja, imaju manje uspjeha, mogu biti samo dobar početak. I zato mislim da je to veoma prikladan posao za one koji su studirali teologiju: svećenike, župnike i vjeroučitelje. Jer tko će dati smisao života ako ne oni? Najvažnije je u životu vidjeti smisao, ali ne ga tražiti u drogama ili alkoholu. U vezi s tim preveli smo knjigu Kristoterapija, koju je napisao jedan isusovac iz New Yorka. On govori o liječenju Kristovom snagom, Kristovim svjetlom i to je zapravo produbljivanje vjere u Isusa Krista koje pomaže u liječenju svih tih ovisnosti.

TEOFIL: Zajedno s pok. prof. Gruićem preveli ste na hrvatski jezik Denzingerovu „Zbirku sažetaka, vjerovanja, definicija, izjava o vjeri i čudoredu“. Prijevod tog djela je zaista veliko obogaćenje za studente teologije. Kratko nam prikazite tijek prijevoda tog djela.

I. ZIRDUM: O tome sam razmišljao više puta jer sam na latinskom jeziku donosio Denzingera na sat. Kad sam vidio da studenti to mogu teško pratiti na latinskom, pomišljao sam da se to prevede i razgovarao s nekim profesorima. Svi su bili dosta skeptični. Onda sam tražio onoga tko bi to preveo. Jedan profesor filozofije s Filozofskog fakulteta u Zagrebu prevodio je to s njemačkog. Dakako, on nije bio siguran u svu teološku terminologiju pa nisam bio zadovoljan time. Odustao sam od njegova prijevoda. Onda sam slučajno susreo dr. Ljudevita Plačka, bivšeg isusovca, koji je u Rimu doktorirao sociologiju, profesora u Križevcima na poljoprivrednoj školi. Neke stvari je prevodio s latinskog, vladao je talijanskim, njemačkim i crkvenom

terminologijom. Pitao sam ga da on bude glavni prevoditelj jer je prof. Franjo Gruić smatrao da to ne može i da je star. Iako je bio mišljenja da je to za njega prevelik izazov, ipak se odlučio i preveo stotinjak stranica. Ja sam tih stotinjak stranica umnožio i poslao na više desetaka adresa, priloživši uz to nekoliko pitanja: Što mislite, je li potrebno prikladno prevesti Denzinger na hrvatski jezik? Je li ovaj prijevod što ga vidite doličan? Biste li se mogli uključiti u posao prevodenja? Dobio sam samo nekoliko odgovora. Najoduševljeniji je bio profesor Duda. Ipak, on nije mogao obećati pomoć, bio je već star. To je bio poticaj da nastavimo raditi. On je prevodio po stotinjak stranica, onda sam ja uspoređivao s tekstom, i teološki, da se uskladi terminologija. Prof. Gruiću sam dao kasnije da to lektorira i usporedi s latinskim, a on je pohvalio prijevod. Malo-pomalo trebalo nam je nešto više od godine dana – i posao smo priveli kraju. Trebalo je prevesti i kazalo, tu je važan bio njemački. Ipak smo došli do kraja. Kad sam prvi primjerak poklonio prof. Dudi, bio je silno oduševljen. Poslao sam po primjerak u Ministarstvo znanosti i kulture te biskupima. Na svećeničkom tečaju se prve godine dosta toga prodalo. Snizili smo cijenu da se ljudi time posluže, to posebno treba studentima, a i svakom profesoru. Tako je to djelo završeno, a mi smo mogli odahnuti jer je veliki posao bio obavljen.

TEOFIL: Osim Denzingera, možete li nam navesti neka, po Vama, važnija djela koja ste dosada preveli?

I. ZIRDUM: Od važnijih djela tu je npr. Guardianijev „Gospodin“, onda neki Balthasarovi prigodni govori. Važno je spomenuti „Teološki rječnik“ Karla Rahnera. Sa slovenskoga smo preveli „Pastoralnu psihologiju“, vrlo zgodno i

prikladno za pastoralce. To je prva pastoralna psihologija u svijetu. Dosta Trstenjakovih knjiga je izašlo, on je najveći svećenik – psiholog na Balkanu. Iz dogmatike: Kristologiju, Soteriologiju, Mariologiju, Nauku o Bogu Ocu, Sakramente, Kontekstualno – fundamentalnu teologiju, Kršćansku etiku. To su priručnici koje mogu koristiti studenti, ali i drugi zainteresirani.

TEOFIL: Sudjelovali ste u nastanku listića Teologije u Đakovu i prvih brojeva Teofila. Možete li malo prokomentirati prvi broj novog Teofila (prednosti, nedostaci, sličnosti...)?

I. ZIRDUM: Prvi su izlazili skromno, i tehnički, a i uređivački; te po sadržaju. Svaki početak je skroman. Ali kasnije se razvio u jedan vrlo lijep – već po samom izgledu, uređenju i po sadržaju – i sasvim solidan list koji se može mjeriti sa svim listovima učilišta Hrvatske. Pomagao sam nešto malo u fotokopiranju prvih listića. Tekstovi su danas bogatiji, ljepši i dotjeraniji. Za studente je to sasvim na mjestu. Pohvala!

TEOFIL: Posljednjih nekoliko godina bavite se i zdravom prehranom. U prijevodu knjige dr. Normana W. Walkera „Sokovi od svježeg voća i povrća“ naglasili ste da je upravo autor zdravom prehranom, koristeći samo svježe voće i povrće, doživio 116 godina. Što preporučujete studentima u vezi s prehranom?

I. ZIRDUM: Neka koliko god mogu više koriste zdravu hranu, prirodnu hranu, živu hranu, voće i povrće. Najnovija knjiga, to je deseta po redu koju sam izdao, nosi naslov „Bili smo otpisani, ali smo se izliječili voćem i povrćem“. To su zapravo sabrana svjedočanstva ljudi koji su teško oboljeli. Neki od raka, neki od šećerne bolesti, neki od tuberkuloze te drugih

bolesti, tako da su liječnici napustili svaku nadu u poboljšanje. Tu vidimo da su se izliječili. Ipak, nije potrebno čekati da čovjek oboli, valja takvu hranu jesti preventivno, da čovjek ne oboli. Ovih dana možemo gledati one komplicirane liste lijekova na televiziji, da se ni jedan liječnik ne može snaći, na temelju ovoga, mišljenja sam da se svi ti lijekovi, pa makar ih bilo dvije tisuće, nalaze u voću i povrću, ali nekuhanom i nepečenom. Kuhanjem i pečenjem uništavaju se dragocjeni sastojci. I zato se s tog stajališta preporuča to jesti, ne gladovati, može se postiti dok se organizam ne očisti. Time će se normalizirati tjelesna težina. Čuli smo ovih dana na televiziji da su najdeblji u

primjerice, datulje, pa tko hoće, može birati. Žao mi je što mi netko nije u mlađim godinama to protumačio, dok sam bio sam na župi i dok sam si morao pripremati jelo. Barem sto dana župnici jedu obilnu hranu. Ja sam već te župnike obišao. To treba prvo u glavi riješiti.

TEOFIL: Na kraju, što biste preporučili studentima KBF-a?

I. ZIRDUM: Svim studentima bih preporučio da studiraju marljivo jer sve će im to trebati. Biblijske nauke su neophodne i važne. Svaka propovijed mora biti dogmatska, tj. temeljiti se na Bibliji i da tako ljude hrani s hranom s neba. Prema tome, studija nikada dovoljno. A da si olakšaju, svima preporučujem da prate predavanja i bilježe ih jer će tako lakše položiti ispite, a i sačuvati živce. A tijekom odmora neka uzmu slobodne aktivnosti i posvete se jezicima. I od drugih službenika traži se poznavanje barem jednog jezika. Ako su učili jedan jezik, treba ga usavršiti da mogu čitati knjige i prevoditi. Laicima bih posebno preporučio da se pripreme za druge stvari osim

teologije jer bi možda moglo doći do toga da ih bude viška i što onda raditi? Neka misle već sada na to. Zasada se to nekako uspijeva riješiti. Neki od njih mogli bi se posvetiti ovisnicima, radu s njima, bilo u nekoj od zajednica bilo u bolnicama. Važno usmjeriti se i na neke druge stvari jer moraju računati s time da će se popuniti mjesta, tim više što se razredi smanjuju. Sad imaju lijepu knjižnicu i mogu u njoj učiti.

TEOFIL: Hvala vam!

Europi upravo Hrvati. Ja se čudim da smo deblji od Talijana koji jedu puno paste. Već je debljina jedna bolest. Imamo dosta župnika koji bi stvarno trebali na to obratiti pažnju, jer kad propovijedaš evanđelje, pa dođeš takav, već je to problematično. Netko će se pitati, zašto on nešto ne poduzme kad druge potiče na askezu i odricanje. Ovih dana sam vidio da je nekome bio rođendan pa sam primijetio da je bolje donijeti oraha i smokava mjesto onih bombona. Pa i smokve su fine, zašto bi bombon bio vrijedniji od smokve? Ili,

Razgovarao:
Goran Tadić

Razgovor s prof. dr. sc. Antom Mišićem, dekanom FFDI

Postoje ljudi koji će vas oduševiti svojim ljudskim kvalitetama, ali i znanjem. Jedan od takvih je prof. dr. sc. Anto Mišić, dekan Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu, koji kao gost našim studentima prve godine predaje ontologiju. U ovom našem razgovoru obogatio nas je svojim znanjem i razmišljanjem.

TEOFIL: Za početak, možete li se našim studentima predstaviti?

A. MIŠIĆ: Rođen sam 20. rujna 1953. u Živinicama (BiH), gdje sam pohađao osnovnu školu. U Zagrebu sam 1972. godine završio Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju i Gimnaziju «Vl. Vitasović» u Zagrebu 1976. godine. Godine 1976. diplomirao sam studij filozofije na «Filozofsko-teološkom institutu» (FTI) u Zagrebu. Teologiju sam diplomirao 1983. na teološkom studiju FTI-a, a filozofiju na studiju sveučilišta Gregorijana u Rimu. Sve poslijediplomske studije sam završio u inozemstvu. Prvi sam magisterij postigao 1988. na Pontifica Universitas Lateranensis, - Institutum Patristicum «Augustinianum», iz patrologije i patrističkih znanosti. Drugi poslijediplomski

studij iz filozofije upisao sam na Pontifica Universitas Gregoriana (Papinskom sveučilištu Gregorijana) u Rimu, gdje sam magistrirao 1991. i doktorirao 1994., s temom doktorske disertacije: *Metafisica della luce in "Nova de universis philosophia" di Franciscus Patricius* (Metafizika svjetla u «Novoj sveopćoj filozofiji» Frane Petrića). Nakon studija u inozemstvu i povratka u Hrvatsku, habilitirao sam na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu (FFDI), habilitacijskim radom: *Od duše do Boga - Elementi Augustinove filozofije*. Od 1989. predajem na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, gdje trenutno obavljam i dužnost dekana. Na studiju filozofije FFDI-a predajem filozofske discipline: metafiziku, filozofiju prirode, povijest renesansne filozofije. Na studiju religijskih znanosti FFDI-a predajem povijest ranokršćanske književnosti. Povremeno držim seminare i izborne kolegije tematski povezane s navedenim predmetima. Predavao sam, više godina, metafiziku i kozmologiju na KBF-u Sveučilišta u Zagrebu, a 2006. godine pozvan sam da predajem kozmologiju i ontologiju na KBF-u u Đakovu, Sveučilišta u Osijeku. Kao gost profesor, povremeno predajem i u Pulj. Objavio sam Rječnik filozofskih pojmova (2000.), uređio više zbornika, sastavio nekoliko udžbenika za studente (scripta). Objavio sam više znanstvenih i stručnih članaka iz filozofije i ranokršćanske književnosti u znanstvenim i stručnim publikacijama na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku. Pisao sam i popularne članke te sudjelovao u radio i televizijskim emisijama.

TEOFIL: KBF u Đakovu od prošle je akademske godine samostalni fakultet u sklopu osječkog Sveučilišta. Kako, kao dekan FFDI u Zagrebu, gledate na razdvojenost našeg fakulteta od sveučilišnog sjedišta u Osijeku?

A. MIŠIĆ: Iskreno sam se obradovao kada je Teologija u Đakovu postala samostalni fakultet koji se priključio Sveučilištu u Osijeku. Smatram da je to višestruko dobro i korisno rješenje, i žao mi je što i moj Filozofski fakultet Družbe Isusove još uvijek nije uključen u nijedno sveučilište u Hrvatskoj. Uključivanje crkvenog fakulteta u sveučilište donosi obveze ali i pogodnosti, daje pravnu i financijsku sigurnost, studenti i profesori imaju osigurane bolje uvjete za rad i slično. Mislim da je daleko više prednosti ako je crkveni fakultet uključen u javno sveučilište nego ako djeluje samostalno. Prostorna udaljenost, kao što je slučaj s KBF-om u Đakovu, predstavlja određenu poteškoću, osobito za studente. Studenti su izdvojeni od studenta drugih fakulteta, teže pronalaze mjesto za stanovanje, prigodu za zabavu i studentske aktivnosti. Vjerujem da mnogi studenti moraju putovati iz udaljenijih mjesta da stignu na nastavu i slično. Prostorna udaljenost fakulteta od sveučilišnog središta, u vremenu svekolikih komunikacija, ne predstavlja nerješiv problem. Mislim da će taj problem u budućnosti biti još slabije izražen.

TEOFIL: Na nedavno održanom simpoziju ovdje, u Đakovu, postavili ste jedno vrlo zanimljivo pitanje o svećeničkim kandidatima koji ne mogu pratiti filozofsko-teološki studij. Treba li takvim studentima omogućiti „laganije“ obrazovanje ili doista teologija može biti zapreka prema svećeništvu?

A. MIŠIĆ: Da, u raspravi sam istaknuo tu mogućnost, no čini mi se da nisam bio ispravno shvaćen. Nikako nisam htio kazati da bi se trebala praviti ikakva vrijednosna razlika među svećenicima, ovisno o postignutom akademskom stupnju. Mislim da je vrlo opasno, pogrešno i nepravedno procjenjivati ljude

po stupnju naobrazbe. Naobrazba potvrđuje za što, za koji je posao, netko osposobljen, a nikako kakav je on kao čovjek. Mi dobro znamo da svi nemaju jednake sposobnosti, talenti su različiti, pa tako i sposobnost za zahtjevan studij. Ukoliko se inzistira da svi, koji žele postati svećenici, moraju završiti teološki fakultet i postati diplomirani teolozi, bojim se da će mnogima to biti samo neostvariv san, premda imaju sve ljudske i kršćanske kvalitete koje se traže da bi netko mogao biti dobar svećenik. Smatram da bi bilo dobro da mladići koji kane postati svećenici mogu birati između manje zahtjevnog programa studija teologije (nisam kazao bilo kakvog studija teologije) i studija koji pretpostavlja mogućnost i daljnjeg studiranja, sve do doktorata. Mislim da se time ne bi stvarale razlike među svećenicima, jer svećeništvo ovisi o primljenom sakramentu svetog reda, a ne o stupnju naobrazbe. Ovaj moj prijedlog, osim toga, ne bi bio nikakva novost, slična je praksa bila donedavno prisutna u isusovačkom, kao i nekim drugim redovima. Osobno smatram da bi bilo dobro organizirati jednu bogosloviju za cijelu Hrvatsku, sa solidnim teološkim studijem, gdje bi se spremali budući svećenici po posebnom programu, koji ne bi nužno završavao diplomom i izravnom mogućnošću predavanje vjeronauka u školama ili nastavom posljediplomskog studija. Čini mi se da bi u ovoj općoj krizi svećeničkih zvanja to mogao biti put da svećenicima postanu i oni koji zbog svojih slabijih sposobnosti za studij nikada to ne bi mogli biti.

TEOFIL: U našem društvu prisutna je vrlo jaka sekularizacija. Stječe se dojam da se glas katolika jedva čuje. Je li to posljedica neangažmana katolika ili uređivačke politike medija kojima, u takvom društvu, stavovi katolika ne odgovaraju?

A. MIŠIĆ: Smatram da sve jača sekularizacija nije nužno povezana s činjenicom da se glas katolika jedva čuje u našem društvu. Nas katolika u Hrvatskoj još uvijek ima puno, no kao da smo se uplašili, kao da nismo dovoljno uvjereni u ispravnost i vrijednost svojih načela i ideala. Ako smo demokratsko društvo, onda i mi vjernici imamo pravo javno zastupati i boriti se za ono što smatramo da je dobro i korisno za sve. Zašto bi to bilo pravo i privilegij samo onih koji se izjašnjavaju kao ateisti ili agnostici? Često se pitam zašto smo mi vjernici dopustili da pravila društvenog ponašanja određuju samo oni koji ne vjeruju ili, što je još gore, koji su protiv vjere, a samo zbog činjenice da živimo u laičkoj državi. Što to uopće znači laička država? Mi vjernici smo olako prihvatili nametnuto pravilo da se ne miješamo u politiku, bojimo se javno nastupiti kao vjernici i iznositi svoje vjerske stavove. Meni je žao što se češće i jače ne čuje glas kršćana o svemu što u našem društvu nije dobro, ali i što se ne čuju jasno formulirani pozitivni stavovi i prijedlozi kako unaprijediti i poboljšati gospodarstvenu, političku, obrazovno-odgojnu, kulturnu i svaku drugu sferu, na dobrobit cijelog društva. I mi kršćani smo dio ovog društva, i mi ga izgrađujemo, i mi smo odgovorni za njegovu budućnost. Stoga smatram da, kao što imamo obvezu raditi na dobrobit naroda u kojem živimo i čiji smo dio, tako imamo i pravo izreći svoje stavove o svemu što se u tom narodu događa. Čini mi se da nam za to manjka hrabrosti, a ponekad i sposobnosti da to jasno izrekemo.

TEOFIL: Već godinama predajete filozofiju. Misao kojeg filozofa biste posebno istakli i koji vas je svojom misliju oduševio?

A. MIŠIĆ: Budući da sam uz filozofiju studirao i patrologiju, dragi su mi filozofi

koji su imali veliki utjecaj na ranokršćanske pisce. Posebno mi je drag Augustin, više kao filozof nego teolog, i filozofi koji su na njega snažno utjecali, a to su prije svih Platon i Plotin, odnosno neoplatonička filozofija. Zanimljivo da je na ranokršćanske pisce, pa time i na ranokršćansku filozofiju i teologiju, slabo utjecala Aristotelova filozofija, za razliku od one platoničke.

TEOFIL: Što Vas iznova oduševljava u profesorskom i znanstvenom radu?

A. MIŠIĆ: U profesorskom radu najviše me oduševljava rad sa studentima i zadovoljstvo u trenutku kada doživim da je nešto od onoga što sam poučavao postalo dio znanja mojih studenata. Znanstveni rad, pisanje knjiga i članaka, mučan je, ali dosadan posao, ponekad je teško uočiti koja je njegova svrha, čemu služi ulaganje tolikog napora za nešto što donosi nejasne rezultate. Znanstveni rad je ipak neodvojiv od onog profesorskog, jedno bez drugog teško bi dalo dobre rezultate.

TEOFIL: Što mislite, kakva je budućnost i uloga humanističkih studija?

A. MIŠIĆ: Budućnost humanističkih studija, time i filozofije i teologije, neće biti laka jer oni često ne spadaju među tzv. «atraktivne» studije, pa za njih nikada neće vladati veliko zanimanje. No humanističko znanstveno područje važno je za budućnost društva, jer društvo koje bi bilo zasnovano samo na eksperimentalnim znanostima, bilo bi potpuno neljudsko. Nikada neće biti dopušteno sve što je moguće, a eksperimentalne znanosti uvijek i samo zanima širenje prostora mogućnosti. No čovjeku je, osim sirove moći vladanja prirodom, potrebna i ljepota umjetnosti, načela humanosti i vjera u Spasitelja. A sve su to područja humanističkih znanosti.

*Pripremili: Ivana Trbuk
i Davorin Anđić*

ZAŠTO KBF?

Predstavljanje prve godine

Zamolili smo studente prve godine (Vlatka Glavaša iz Vukovara, Karolinu Miladinović iz Semeljaca, Tomislava Vlahovića iz Otoka, Mirelu Tolić iz Slavonskog Broda, Valentina Kostića iz Vodinaca) da nam iznesu svoje mišljenje, razloge koji su ih potakli da za svoj studij odaberu filozofsko-teološki studij ovdje, u Dakovu, i evo kako su odgovorili na postavljena im pitanja:

Zašto ste došli na ovaj fakultet?

Vlatko: Zanima me, u drugom razredu srednje škole odlučio sam doći na Teologiju, vođen željom da upoznam Boga.

Karolina: Željela sam nadopuniti znanje o vjeri i stoga vjerujem da sam ovdje na pravom mjestu.

Tomislav: Sigurno je da me fakultet ne može učiniti boljim vjernikom, ali sam uvjeren da mi može pomoći u produbljivanju određenih smjernica u našoj vjeri. Općenito osjećam da me to privlači i zato sam došao na KBF u Dakovo.

Mirela: Došla sam na ovaj fakultet jer sam bila uvjerena da je drugačiji – da se ljudi razumiju i pomažu kad god je to potrebno i u kojoj god situaciji. Željela sam da se prema meni ponašaju kao prema osobi, u punom smislu te riječi. Odnos prema ljudima i vjera u Boga je ono što čini (ispunjava) život svakog pojedinca.

Valentin: Na ovaj fakultet sam došao zato jer osjećam duhovni poziv da postanem svećenik. Jednostavno, došao sam da proširim svoje znanje o Crkvi i Kristu i tako ispunim svoje poslanje svećenika – propovjednika.

Kao studenti 1. godine, smatrate li da je vaša prisutnost na ovom fakultetu od strane studenata viših godina i od strane profesora uvažena kolegijalno, idu li jedni drugima u susret?

Vlatko: Što se odnosa tiče, još nije bilo dovoljno vremena da se pravo upoznamo.

Karolina: Mislim da su studenti na višim godinama susretljiviji, ali ipak smo mi na samom početku, treba malo vremena da se uhodamo. A što se tiče profesora, zasada same pohvale, vidjet ćemo jesu li tako dobri kada počnu ispitni rokovi!

Tomislav: Uvijek ima iznimki, ali, u cjelini gledano, mislim da su svi vrlo kolegijalni i da vlada prijateljska atmosfera.

Mirela: Mislim da je to istina. Osjeti se to zajedništvo prema kojem teži, nadam se, svaki student ovog fakulteta. Trude se da se ne osjećamo nevidljivima i žele stvoriti uzajamno poštovanje. Iskusi sam tu dobronamjernost i to me samo ohrabrilo, potaknulo želju da i ja tako prenosim slična pozitivna iskustva.

Valentin: Kao student 1. godine, još ne znam je li moja prisutnost na ovom fakultetu uvažena od strane studenata viših godina i od strane profesora. Promatrajući studente i profesore, vidim da jedni drugima idu ususret. Svakom profesoru je stalo da student svlada godinu. U svakom slučaju, odnos studenta i profesora je dobar.

Smatrate li da jednoga dana, kao teolog, možete biti „učitelj“ svakoj osobi, odnosno uputiti čovjeka na pravi put?

Vlatko: U današnje vrijeme mnogo je ljudi u potrazi za svojim životnim putem. Na žalost, mnogi se tu izgube – ne znaju se obratiti pravim osobama ili se boje govoriti o svom problemu. I tada se obraćaju mnogim pogrešnim ljudima, sektama... Upoznat s mnogim problemima današnjeg vremena, prvenstveno u društvu, na ovaj studij sam došao da se obrazujem i da bolje upoznam Boga i vjeru, kako bih onda, kao kvalitetan teolog, mogao pomagati ljudima u raznim problemima, nejasnoćama, traženju pravoga puta i upoznavati ih bolje s vjerom i Bogom.

Karolina: Ako nekome bude bila potrebna moja pomoć, da bi hodao pravim putem, uvijek ću mu biti na raspolaganju. Udvoje je puno lakše kročiti ovim zemaljskim stazama.

Tomislav: Mislim da mogu biti „putokaz“ koji će usmjeravati prema Kristu, ali i za to je, u konačnici, potrebno neprestano napajanje s duhovnog izvora – Riječi i Tijela Kristova.

Mirela: Voljela bih da mogu pomoći svakom čovjeku, da mu mogu prenijeti radost svoje spoznaje. Jer čovjek bez vjere osjeća se izgubljeno i ne zna cijeniti život. Željela bih biti „svjetlo na kraju tunela“, koje će pomoći svakom čovjeku – siromašnom ili bogatom.

Valentin: Smatram da kao teolog jednog dana mogu biti učitelj svakom čovjeku koji prihvaća Učiteljstvo Crkve i da ga uz svoje znanje i Božju pomoć, mogu uputiti na pravi put.

Koliko je za vas važno biti čovjeku prijatelj?

Vlatko: Prijateljstvo među ljudima vrlo je važna stvar, posebno kada znaš da možeš s nekim lijepo razgovarati i posavjetovati se. Treba biti komunikativan i družiti se s ljudima, izmjenjivati iskustva jer svatko od nas je različit i specifičan. Ljudima su prijatelji važni zbog potpore u svakidašnjem životu. A da bi se to moglo, potrebno je biti pravi prijatelj.

Karolina: Treba razjasniti značenje riječi prijatelj. Poznanika ima toliko da im se ne zna broja, ali prijatelja jedva dva, i to je pravo bogatstvo.

Tomislav: Pravo prijateljstvo očituje se u zapovijedima koje nam je dao Krist: ljubav prema Bogu i čovjeku, jedno bez drugoga ne ide. Mislim da se prijateljstvo najbolje očituje u pravim, konkretnim djelima, u potpunom izgaranju za čovjeka.

Mirela: Smatram da čovjek ne može živjeti bez drugoga čovjeka, bez njegova prijateljstva. Kao društveno biće, ima veliku potrebu da živi u simbiozi sa drugim čovjekom, da pomaže drugom čovjeku i

suosjeća s njim. Čovjek ne može sam opstati na ovom svijetu, a ne bi ni trebao.

Valentin: Za mene je veoma važno biti prijatelj čovjeku. Nema ničeg ljepšeg od pružanja pomoći napuštenom, odbačenom, bolesnom čovjeku. Od svih nas se traži da budemo braća i sestre pred Bogom i uzajamno si pomažemo.

Što za vas, kao studente teologije, i prije svega ljude, znači biti svet?

Vlatko: Biti svet, za mene znači odolijevati svojim slabostima, biti dobar prema ljudima, pomagati im, davati im korisne savjete, znati se odricati radi drugoga, duhovno biti jak i kroz molitvu i Evanđelje živjeti život.

Karolina: Svet – to može samo osoba koja je puna ljubavi.

Tomislav: Biti svet, za mene znači biti moralan čovjek. Čovjek koji prihvaća svoje svakodnevne dužnosti, obvezne križeve, i s njima se suočava. Čovjek koji njeguje duhovnost. Čovjek koji je i tužan i sretan, raspoložen i neraspolažen, živčan i smiren, nasmiješen i smrknut.

Mirela: Svetost za mene predstavlja nešto mistično jer svatko ima svoju definiciju svetoga. Meni je sveta osoba koja živi u vjeri (ali se malo više odriče za svoju vjeru).

Valentin: Nijedan čovjek se nije rodio i ostao do kraja svog života svet doli jedino Isus Krist. Isus je svet u svim svojim djelima. Svetac je čovjek koji se ne dotiče grijeha, nema ništa s bezakonjem.

Smatrate li da će vam se tijekom (i po završetku) ovoga studija ispuniti očekivanja s kojima ste došli na fakultet?

Vlatko: Mislim da je prerano govoriti o tome budući da tu sam tek dva mjeseca, ali i za ovo vrijeme studij mi je već ispunio

jedan dio očekivanja i nadam se da će tako i ostati.

Karolina: Za početak je lijepo, a potpuniji i točniji odgovor dobit ćete za nekoliko godina kad dođem do diplome.

Tomislav: Neka će se sigurno ispuniti, a neka i neće. Sve prepuštam Gospodinu. Ako je u skladu s njegovom voljom, onda će se ispuniti. A ona koja nisu po Božjoj volji, i bolje je da se ne ispune. Najgore je stvarati iluzije i njih iščekivati, jer nam one ponekad donesu razočaranje i nezadovoljstvo.

Mirela: Iskreno se nadam da hoće. Ja ću se truditi, ali taj trud treba biti obostran. Nadam se da neću biti na kraju razočarana.

Valentin: Smatram da će mi se ispuniti sva očekivanja s kojim sam došao na ovaj fakultet i da ću uspješno završiti ovu godinu studija.

Kako se vidite na kraju fakulteta?

Vlatko: Vidim se kao kvalitetnog teologa, osposobljenog da prenosi drugim ljudima svoje iskustvo vjere i oduševljava ih za Boga.

Karolina: O tome kad završim.

Tomislav: U službi Boga i čovjeka.

Mirela: Pa, vidim se u nekoj vrsti služenja Bogu. Ne moram ja biti neki veliki teolog ili vjeroučiteljica, ali želim obavljati bilo kakvu funkciju koja je vezana uz našu kršćansku vjeru. Glavni mi je cilj da uspijem pomoći svakoj osobi da bolje upozna našu kršćansku vjeru i da je širi dalje.

Valentin: Nakon završetka ovoga studija vidim se, prvo, kao đakona, a onda kao svećenika. Poslije ređenja želja mi je otići na jednu župu i vršiti pastoralnu službu. Pored ovoga, želja mi je da predajem djeci vjeronauk u školi.

***POPIS STUDENATA I. GODINE KBF-a
U ĐAKOVU
akademske godine 2006./2007.***

01. Akšamović Matija	Župa Duha Svetoga, Slavonski Brod
02. Andrić Tomislav	Župa sv. Nikole, Vinkovci
03. Babijanski Slađana	Župa Račinovci, filijala sv. Juraj - Đurići
04. Barić Irena	Župa Viškoveci, filijala sv. Katarina - Forkuševci
05. Bolarić Ksenija	Župa Svih svetih, Đakovo
06. Bošnjak Ivan	Župa sv. Petra, Čadavica, PŽ
07. Bošnjak Ivica	Župa sv. Barbare, Jakšić, PŽ
08. Bošnjaković Katarina	Župa sv. Antuna Padovanskog, Našice, PŽ
09. Brdar Marina	Župa Bezgrešnog Sreć Marijina, Vinkovci
10. Dujmović Marija	Župa sv. Lovre, Babina Greda
11. Đuričić Sanela	Župa Brodanci, filijala sv. Martin - Čepinski Martinovci
12. Glavaš Vlatko	Župa sv. Josipa radnika, Vukovar
13. Grbeša Jasminka	Župa sv. Ivana Krstitelja, Ivankovo
14. Gregorović Goran	Župa sv. Mihaela arkandela, Donji Miholjac
15. Halaši Marijana	Župa Sotin, filijala Kraljica sv. krunice - Opatovac
16. Homjak Josip	Župa sv. Antuna Padovanskog, Staro Petrovo Selo, PŽ
17. Hraško Branka	Župa sv. Antuna Padovanskog, Otok
18. Jelić Jasna	Župa Ivanovac, filijala sv. Antuna Padovanskog - Antunovac
19. Jurković Domagoj	Župa sv. Martina, Privlaka
20. Kešinović Josip	Župa sv. Nikole, Vinkovci
21. Kopunović-Legetin Petar	Župa sv. Terezije, Požega, PŽ
22. Kostić Valentin	Župa Kraljice svete krunice, Vodinci
23. Koščal Matija	Župa Presvetoga Trojstva, Daruvar, PŽ
24. Križanac Antonija	Župa Kraljice svete krunice, Vodinci
25. Legac Nikola	Župa sv. Augustina, Velika, PŽ
26. Lešić Mario	Župa sv. Martina, Bošnjaci
27. Lešić Stanka	Župa Presvetoga Trojstva, Posavski Podgajci
28. Levaković Josip	Župa sv. Roka, Rokovci

29. Lozić Markica	Župa sv. Marka evanđelista, Markovac Našički, PŽ
30. Mađarić Robert	Župa sv. Josipa radnika, Durdin, SUB
31. Marijanović Ana	Župa Grgurevići, filijala Uznesenje B.D. Marije - Ravan
32. Marjanović Karmen	Župa sv. Ilije, Velika Kopanica
33. Marković Drago	Župa sv. Antuna Padovanskog, Otok
34. Matas Josip	Župa Uzvišenja sv. Križa, Osijek
35. Miladinović Karolina	Župa Semeljci, filijala sv. Ane - Koritna
36. Milišić Sanela	Župa sv. Franje Asiškog, Gradište
37. Milošević Monika	Župa sv. Josipa radnika, Osijek
38. Mišetić Marija	Župa Uznesenja B.D. Marije, Slavonski Brod
39. Neretljak Nikola	Župa sv. Mateja, Gundinci
40. Odošasić Maja	Župa Trnjani, filijala sv. Filipa i Jakova - Donja Vrba
41. Pažin Maja	Župa sv. Barbare, Jakšić, PŽ
42. Pejak-Pašić Vedran	Župa Presvetog Srca Isusova, Vinkovci
43. Pene Mladen	Župa sv. Mihaela, Drenje
44. Pleli Lidija	Župa Svih svetih, Dakovo
45. Rončević Darko	Župa Imena Marijina, Retkovi
46. Sičaja Božana	Župa Satnica, filijala sv. Rok - Gašinci
47. Smoljo Kristina	Župa sv. Kuzme i Damjana, Kuzmica, PŽ
48. Soldo Antonio	Župa Bezgrešnog Srca Marijina, Slavonski Brod
49. Stipić Ivan	Župa sv. Ivana Krstitelja, Ivankovo
50. Stojaković Ivan	Župa sv. Petra i Pavla, Koška
51. Stuburić Jelena	Župa sv. Nikole, Vinkovci
52. Šimić Monika	Župa sv. Alojzija Gonzage, Čaglin, PŽ
53. Šolčić Ivan	Župa sv. Petra i Pavla, Osijek
54. Štimac Željko	Župa sv. Dimitrija, Srijemska Mitrovica
55. Tokić Drago	Župa Pohodenja B.D. Marije, Soljani
56. Tolić Mirela	Župa Bezgrešnog Srca Marijina, Slavonski Brod 9
57. Totić Ana	Župa Svih svetih, Dakovo
58. Trgovčević Martina	Župa Preslavnog Imena Marijina, Slavonski Svilaž
59. Vargašević Mihaela	Župa Grgurevići, filijala sv. Florijana - Krajačići
60. Vlahović Tomislav	Župa sv. Antuna Padovanskog, Otok

Promišljanja...

Piše: Dragan
Muharem

DIJALOG S ISLAMOM

Mogućnost ili utopija?!

Danas se vjerski ekstremizam i fundamentalizam nalazi na optuženičkoj klupi i svi jezici i pera sa svih strana okrenuli su se protiv njega. Prvi znak ekstremizma je pristranost u mišljenju i to na takav način da se ne dozvoljava drugima izričaj vlastitog mišljenja. Stoga je legitimno istražiti ovaj fenomen, koji iz fundamentalizma vodi u ekstremizam, a iz toga lako u terorizam.

U svom osobnom promišljanju najprije bih pošao „ad fontes“, koristeći se biblijskim tekstovima za koje smatram da su temelj i polazište svih budućih razilaženja koja se tiču teologije – s jedne strane islamske, a s druge kršćanske – a u drugom dijelu prikazao bih teologiju, odnosno strogu monoteističku Bogo-sloviu islama, nasuprot kršćanskom poimanju Trojedinog Boga, a što je, smatram, ključ i polazište razumijevanja vjerskog fundamentalizma, ekstremizma, i u konačnici, terorizma.

Dvije majke – dva naroda

Začetak razilaženja datira još nekoliko tisuća godina unatrag, sve tamo do oca

nam Ibrahima. Divan je biblijski prikaz nastajanja dvaju naroda; jedan iz krila Sarina, drugi iz krila Hagarina. S jedne strane sumnjičava nerotkinja Sara, starica, koja posebnim, nadnaravnim Božjim zahvatom začinje i rađa Izaka, a s druge zdrava i mlada Egipćanka, sluškinja, koja naravnim putem rađa sina Jišmaela. Sarin Izak praotac je svih Židova, a po toj liniji, možemo reći, i nas kršćana. Hagarin Jišmael, pak, otac je Arapa, time i muslimana. Međutim, zanimljivo je u biblijskom tekstu zapaziti međusobni odnos tih dvaju žena. Tako, pošto je Abram proboravio deset godina u zemlji kanaanskoj, njegova žena Saraja uzme Hagaru, Egipćanku, sluškinju svoju, pa je dade svome mužu Abram u ženu. Ude on k Hagari te ona začne. A kad je vidjela da je začela, s prezirom je gledala na svoju gospodaricu. Tada reče Saraja Abram u: „Preputila sam svoju sluškinju tvome zagrljaju, ali otkako opazi da je zaniijela, s prezirom na me gleda“ (Post 16,3-5). Podvučeni tekst može se na jedan simboličan način smatrati inauguracijom ili paradigmom svega budućega razilaženja između židovske/kršćanske te islamske religije i kulture. Sljedeći tekst, u kontekstu prethodno rečenoga, ne namjeravam posebno komentirati, to prepuštam adekvatnim egzegetama, ali navest ću ga kao poticaj za razmišljanje, nato joj anđeo Jahvin reče: „Vrati se svojoj gospodarici i pokori joj se!“ Još joj (Hagari) reče anđeo Jahvin: „Tvoje ću potomstvo silno umnožiti; od mnoštva se neće moći ni prebrojiti.“ Dalje joj je anđeo Jahvin rekao:

„Gle, zaniijela si i rodit ćeš sina.

Nadjeni mu ime Jišmael,

jer Jahve ću jad tvoj.

On će biti kao divlje magare;

ruka će se njegova dizati na svakoga

i svačija ruka na njega;

*i pred licem tvoje braće
on će stati sebi posviti.*" (16, 9-12)

Hagara je zavidna poradi Sarina statusa gospodarice i žene Abrahamove, i svjesna je da rođenjem Izaka njen sin Išmael gubi pravo nasljedstva. Ali i Sara je istodobno uplašena da ne bi njezin sin kojim slučajem morao dijeliti baštinu sa sinom slugkinje. To nam zorno predočava sljedeći tekst. Jednom opazi Sara gdje se sin koga je Egipćanka Hagara Abrahamu rodila igra s njezinim sinom Izakom, pa reče Abrahamu: "Otjeraj tu slugkinju i njezina sina, jer sin slugkinje ne smije biti baštinik s mojim sinom - s Izakom!" (21, 9-10). Ovo je posljednji put da su se dva brata (dva naroda) baštinčno igrali!

Na čini li nam se da je i nakon gotovo 4 000 tisuće godina situacija gotovo identična? Današnji „Išmaeli“ i dalje pretendiraju na „Izakovu“ baštinu. Igraju se, ali preko rijeke. Sjetimo se samo situacije na Bliskom nam istoku.

Slavo zakona ili duh vjere

Jedan drugi biblijski pisac postužio se gore navedenom biblijskom pripovijesti iz knjige Postanka kako bi na njemu izgradio svoj nauk o opravdanju. Nedostatak i robovanje Zakonu uspoređuje s Hagarom, slugkinjom i ropkinjom i njezinim potomstvom, a slobodu i Božje obećanje sa Sarom i njezinim potomstvom. Učinio je to Pavao u poslanici Galatima (4,22-24a): Recite mi vi, koji želite biti pod Zakonom, zar ne čujete Zakona? Ta pišmo da je Abraham imao dva sina, jednoga od ropkinje i jednoga od slobodne. Ali onaj od ropkinje rođen je po tijelu, a onaj od slobodne snagom obećanja. To je slika. Doista, te žene dva su Saveza. Tako je Pavao, u sukobu zakona i slobode, odnosno vjere, mogao presuditi: Čovjek se ne opravdava po djelima Zakona, nego

vjerom u Isusa Krista. Zato i mi u Kristu Isusa povjerovamo da se opravdamo po vjeri u Krista, a ne po djelima Zakona, jer se po djelima Zakona nitko neće opravdati (Gal 2,16). Onda će Pavao zaključiti: Vi ste, braćo, kao Izak, djeca obećanja. I kao što je onda onaj po tijelu rođeni pregonio onoga po duhu rođenoga, tako je i sada. Nego, što veli Pismo? Otjeraj slugkinju i sina njezina jer sin slugkinje ne smije biti baštinik sa sinom slobodne. Zato, braćo, nismo djeca ropkinje nego slobodne (Gal 4,28-31).

Naravno, nije ovo Pavao govorio muslimanima (a kao da jest), već svojim zemljacima i suvremenicima, Židovima, koji su znali zbog svog formalizma i krutog obdržavanja Mojsijevog zakona zapasti u vjerski fundamentalizam, pa tako i u ekstremizam. Slovo zakona, kako veli Pismo, ubija, a Duh je taj koji oživljuje i čini nas slobodnima u Kristu.

Dijalogičnost nasuprot monologičnosti

U današnje vrijeme, preko televizije, u novinama, svi pišu i govore o potrebi urgentnog dijaloga (između kultura, nacija, konfesija... Treba se kompromis i „sretna rješenja“). Pritom, najčešće korištena metodologija jest razgovor i slušanje heterointerpretacije te iznošenje autointerpretacije. Među „dijalogizmanima“, kao preduvjet razgovora, očekuje se neko temeljno, početno razumijevanje i slaganje u nekim činjenicama, a ostalo je već stvar manje – više uspješnijeg dogovora. Tako, na primjer, temelj dijaloga u ekumenizmu može biti jedna vjerska istina, koja je vremenom zadobila različitu interpretaciju s različitim strana, ali konstantnim prizivom dijalogizmana na tu nepromjenjivu – bazičnu istinu mogu se otkloniti nepotrebne naslage uvjetovane

mentalitetom ili povijesno – vremenskom determiniranošću te uroditi izvjesnim kompromisom.

Međutim, bi li dija-log bio imalo smislen ako dvije strane ne bi imale zajedničku polazišnu točku, ako se razilaze u samoj bazi, nemajući uporišta u nekom zajedničkom temelju? Ili je jedina alternativa monolog obaju strana, poput dva stranca koja ne poznaju nijedan zajednički jezik da bi se sporazumjeli?

Bog – pregovarač ili diktator?

Predmet ili polazišna točka jednog međureligijskog dijaloga jest poimanje Boga. Iako islam i kršćanstvo spadaju u monoteističke religije, temeljna koncepcija shvaćanja Boga u tim dvjema religijama je sasvim različita. Počnimo najprije s kršćanskog stajališta.

Kršćanstvo

Veo tame i zastor neznanja skinut je božanskom samoobjavom u Isusu Kristu. Bog više nije u nekoj dalekoj odalečenosti, nedostupnoj nam transcendentnosti, već je na otajstven način prisutan u osobi Isusa iz Nazareta. Stoga je bitna karakteristika kršćanske objave upravo taj dijaloški karakter. Očitovanje otajstva njegove volje pretpostavlja naslovnika, koji tu objavu Boga zna čuti i razumjeti, te mu, njome pogođen, uzvraća u ljubavi i poslušnosti. No, Bog u svom samopriopćenju u Isusu Kristu nije izrazio samo svoju volju, nego je rekao nešto o samom sebi - izrekao je svoju vlastitu bit. Po Isusu Kristu smo, kao kroz mali prozor, „provirili” u unutarbožanski život, koji nam se očitovao kao trojedinstvena zbilja. Objava otvara spoznaju za nešto sasvim novo, da Bog nije neki tvrdi, u sebi čvrsti, monolitni kamen, već čvorište perihoretičkih odnosa i

dinamizma božanskih relacija Oca, Sina i Duha Svetoga. On je nužno dija-logično biće, koje dopušta u sebi raz-govor, raz-ličnost i u apsolutnoj slobodi potpunu od-sebe-drugačijost. Ovdje smo na tragu misli E. Levinasa, koji se suprotstavlja totalnosti ukoliko ne ostavlja mjesta za drugotnost drugoga te reducira drugotnost drugoga na istost. Takvo monolitno shvaćanje apsolutnog Božjeg bitka ukida bilo kakvu drugačijost, što je degradacija samostojnosti i slobode ljudske osobe.

Islam

Nasuprot kršćanskog poimanja Boga, koji stupa u dijalog s čovjekom, dajući mu slobodu da i on sam od-govori, stoji nefleksibilni islam u svojoj monoteističkoj univerzalnosti. Ono je povratak na židovstvo (čiji je monoteizam još postojao s univerzalnom sviješću (koja je preuzeta od kršćanstva)). Alah je poput Hena, nema hipostaza, emanacija. On ni u kom slučaju ne objavljuje vlastitu bit, već jedino volju, koja je kao oblik božanske objave čovjeku dostupna jedino preko Kur'ana. Oštra je razdjelna crta između „dunjaluka” (ovoga svijeta) i Božje transcendencije. Bog ostaje u nedostupnu svjetlu, čak se i u raju pokazuje samo komu i kada hoće; tako se i nagrada za bogobojazne ne sastoji u tome da se bude s Bogom i da ga se gleda (visio beatifica), nego u stanovanju na mjestu preobilja i radosti s mnogo vode, mlijeka, vina i meda, s plodovima i svime što služi tjelesnomu blagostanju (i, naravno, djevice). U Kur'anu je čovjeku dana objava Božje volje poput kodeksa, zakonika. Pristup objavi ne može biti drugačiji doli instrukcijsko – teoretski. S ovakvim pogledom na objavu i kršćani su dugo vremena muku mučili. To je nužno dovelo do vjerskog formalizma, juridizma te kazuistike. I tko zna do kakvih bi

ekstrema odvelo, da se na II. vatikanskom koncilu nije u prvi plan stavio dijaloški a ne instrukcijski karakter objave. Da se u muslimanskom gledanju Bog nije objavio u svojoj biti, očituje se i u shvaćanju grijeha, koje se razlikuje od shvaćanja grijeha u kršćanstvu. Čovjek je uvijek samo „nasljednik Božji“, ali nikako „slika Božja“. Musliman, i kao grešnik, ostaje u zajednici bogobojaznih, vezan odnosom prema Bogu, na koji ne utječu ljudske slabosti; svako ispravno djelo je izraz muslimanskog osvjedočenja. Samo onaj koji napusti muslimansku zajednicu, odjeljuje se od Boga, i smije biti i smrti izručen, jer njegova duša je već mrtva. Nauk o istočnom grijehu – dosljedno tomu – nauk o otkupljenju, nema nikakva mjesta u islamu. Kršćansko ispovijedanje trojedinoga Boga i Isusa Krista, kao otkupitelja, mora ostati neshvaćeno.

Zanimanje muslimana za Isusa ograničava se većinom na ono što Kur'an izriče o Isusu – Isa. Isus nije ni Riječ Božja, ni „Dijete“ Božje; „Bogu ne treba da uzima sebi Sina!“ (Kur'an 19,35). „O sljedbenici Knjige, ne pretjerujte u svome vjerovanju i govorite o Bogu samo istinu. Mesih-Isa, sin Merjemin, samo je Božji Poslanik. Pa vjerujte u Boga i njegove Poslanike! I ne govorite: 'Trojica su'! Ustegnite se (od toga), bolje vam je. Alah je samo jedan (jedini) Bog. On je čist da bi imao dijete. Sam Bog je dovoljan kao svjedok da nema sina“ (4,171). „Sigurno su zaniijekali (istinu) oni koji su rekli: 'Zaista je Bog Mesih, sin Merjemin'! Reci: 'Pa tko može spriječiti Boga ako hoće da uništi Mesiha, sina Merjemina, njegovu majku i sve koji se nalaze na zemlji?'“ (5,19). Poznato je da prorok, po islamskom shvaćanju, ne može umrijeti. Pa tako slučaj Isusova razapinjanja tumače ovako: „A oni ga nisu ubili niti objesili, nego im se (to) pričinilo. Oni koji se u tome razilaze, oni su bez daljnjeg u sumnji o njemu. Oni o njemu

(Isusu) ništa ne znaju, nego slijede nesigurna mišljenja. Oni ga zaista nisu ubili“ (4,157). „Oni su doduše mogli tijelo Mesije, tj. čovjeka 'Isaa razapeti, ali duh samog Mesije nisu više mogli čavlima doseći, jer ga je Alah k sebi uzdigao“ (3,55). Po nauci muslimana, Isa bi trebao doći na kraju vremena te „ubiti svinju i skršiti križ“. Ovo bi za kršćanine moglo biti iritirajuće, dok je u islamu značenje ove izjave i te kako doktrinarno razumljivo. Svinja je u islamu, napose sufizmu, simbol krajnje iskvarenosti okorjele duše. Prema tome, „ubijanje svinje“ moglo bi se razumjeti konačnom pobjedom nad zlom kao takvim te lažnim božanstvima i politeizmom (tu spada i kršćanstvo, koje Boga, prema njima, shvaća triteistički). S druge strane, „slamanje križa“ više je nego jasno, označava rušenje mita o Isusu kao božanskoj osobi. Uzgred, valja napomenuti (bez vrijeđanja vjerskih osjećaja) da se kristologija u Kur'anu oslanja na manihejsko – gnostičke, nestorijanske, monofizitske i apokrifne utjecaje. Poznato je da su na religiozni razvoj Muhameda bitno utjecali dodiri sa Židovima i kršćanima. Zahvaljujući tim kontaktima, na Kur'an je obilno utjecao kako biblijski materijal, tako i, kasnije, židovska i kršćanska narodna predaja. Jednom riječju, Kur'an Časni jest mikstura i sinkretizam dotadašnjih religioznih tradicija. U svezi s Kur'anom javlja se izvjesna aporija. Ako prihvatimo muslimansko mišljenje da je Alah doslovno objavio Muhamedu Kur'an – Božju Riječ, to znači da je on već prije postojao kod Boga i da ga je Bog iz-rekao, ob-javio. To, dakle, pretpostavlja izvjesnu separaciju u Bogu i ako je Kur'an vječan, onda možemo na neki način govoriti o Logosu - sinu. Međutim, ako s druge strane pretpostavimo da Kur'an nije vječan, onda bi, po naravi stvari, trebao doći novi Kur'an. Ovdje već vidimo neodrživost

govora o Bogu u strogom monoteističkom smislu, te potrebu govora o Bogu kao o tripersonalnoj stvarnosti.

Prema zaključku

Po Isusu Kristu, Bog se objavio kao Trojstven, njegovu bit sv. Ivan evangelist naziva Ljubav. Stvorenje je pozitivno i sam Bog postao je čovjekom, razotkrio se, postao naš prijatelj. U islamu, pak, svijet je problematičan, nema lakoću postojanja, Bog je jedan i nasuprot stvorenju, u transcendentnoj udaljenosti, a stav svijeta je ropska poslušnost (što i sam pojam islam – musliman izriče). Nedostaje pustolovnog

stvorenja sa svojim Bogom i međusobno, na osnovu čega će onda musliman imati potrebu za dijalogom, ukoliko gleda na Boga kao beskompromisno, vanrelacionalno i monarhično biće? U kršćanstvu je Krist, živa osoba, norma i zakon svega čovjekova djelovanja. Kako će onda musliman ostvariti relaciju s Kur'anom, koji nije živa osoba već popis zabrana i dopusta, koji obuhvaća svaku pojedinost ljudskog života, od zabrane zločina do korištenja čačkalice? Ili je jedina alternativa ropska poslušnost Alahu, koji izriče svoju volju i zahtjeve u Kur'anu? Čini se da baš takvo poimanje Boga kao netrojstvenoga ne dopušta drugotnost drugoga i ukida svaku različitost, a time i osnovu za dijalog. Je li naš krajnji domet (korelacije) možda tek snošljivost?

Fundamentalizam uvijek nastaje kao plod pomanjkanja logosa (razuma). Baš je upravo jedna od središnjih tema pape Benedikta XVI. odnos vjere i razuma. U svom govoru u Regensburgu nastojao je prikazati što biva kada nastane suficit bilo vjere bilo razuma. Vjera bez razuma uvijek vodi u fundamentalizam, a razum bez vjere u sekularizam. Nije on „skrenuo“ kada je u Münchenu branio islam od europskog laicizma i sekularizma koji ga čini objektom poruge, kao što je potom u Regensburgu branio laičko društvo od fundamentalističke isključivosti razuma bez vjere. Time je pokušao ponuditi i „treći put“ koji bi se mogao nazvati „zdrava sekularnost“, koja iz svog horizonta ne isključuje Boga (Bogu Božje, caru carevo).

Rahner u svojoj teologiji dovršenja postavlja u pitanje teološko – spasajnske

duha, istraživanja, čežnje, romantike, kakvog, recimo, kršćanstvo ima. To je i zbog prisutnog pneumatološkog aspekta, islam je teško spojiv s pneumatologijom. Zato je u Kur'anu teško iščitavati duh zakona te je ograničen na doslovno tumačenje – slovo zakona.

Ovim je u pitanje doveden i sam dijalog između islama i kršćanstva. Ako se prvi – iskonski dijalog – dogodio u Bogu, po kojemu je omogućen svaki sljedeći dijalog

vrijednosti nekršćanskih religija kao institucija. Za njega su religije bile legitimne sve do objave Boga u Isusu Kristu, nakon toga gube na svojoj legitimnosti. Objava je završena smrću zadnjeg Apostola i stoga događaj Vazma za kršćanina predstavlja kraj povijesti, u njemu je dovršena punina Božjeg objavljivanja, što će reći da svaki drugi priziv na apsolutnu istinu nakon ovoga predstavlja tek plagijat. Radi toga, vratimo se onamo odakle smo ovo razmišljanje i započeli, na Sveto pismo, ali Novoga zavjeta, koje nas upozorava da će doći oni koji će „navješćivati neko evanđelje mimo onoga koje vam mi

navijestismo“ (usp. Gal 1,8). Ili na drugom mjestu: „Ustat će, doista, lažni kristi i lažni proroci i iznijeti znamenja velika i čudesa da, bude li moguće, zavedu i izabrane. Eto, prorekao sam vam“ (Mt 24,24). Tako nam Pismo daje smjernicu i ohrabrenje: „Ljubljani, ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet. Po ovom prepoznajete Duha Božjega: svaki duh koji ispovijeda da je Isus Krist došao u tijelu, od Boga je. A nijedan duh koji ne ispovijeda takva Isusa, nije od Boga: on je Antikristov, a za nj ste čuli da dolazi i sad je već na svijetu“ (1 Iv 4,1).

*Pripremila: Martina
Kuvezdanin*

Duhovno stvaralaštvo:

INTERVJU - MUDRACI S ISTOKA U BETLEHEMU

Nakon nevjerojatne vijesti koju ste mogli pročitati u našem dnevnom tisku o obitelji koja je u štalici, okružena volom i magarcem, dočekala rođenje svog prvog sinčića i dalje pratimo čudna zbivanja koja se oko njih događaju. Da podsjetimo, obitelj je iz Nazareta morala u Betlehem radi dobro poznatog popisa stanovništva. Djetetova majka Marija, sa sinčićem u utrobi, pratila je svoga muža Josipa na magarcu i osjetila kako je došlo vrijeme poroda. No nastao je problem jer nisu našli mjesta u svratištu, a nitko ih nije htio primiti u svoj topli dom. Tako je štalica bila jedino rješenje, a jaslce su bile dječaku po imenu Isus prvi krevetić. Počinju se događati malo čudne stvari jer ljudi hrle u štalicu pozdraviti djetesce i nose mu razne poklone, a pastiri trče s pašnjaka do štalice i kažu kako su ih poslali anđeli da se poklone djetescu te svi kao jedan prigrabuju glavu i padaju na koljena, a njihove ovčice okružuju jaslje kako malom djetescu ne bi bilo toliko hladno. Još je nevjerojatnije kako je taj dječakić, umotan samo u pelenice, bio radostan, kao da nije u

jaslama, na slamici, već u najudobnijoj zipci. Smiješio se radosno i pogledom upijao svako lice koje ga je došlo pozdraviti.

Sve se ovo možda može i zanemariti, jer djeca se rađaju svaki dan, bilo to u kućici ili u štalici, da nije naših današnjih sugovornika koji imaju posebnu priču o ovome dječaku, Isusu.

Razgovarat ćemo s tri mudraca koja su se došla pokloniti «malom kralju», kako kažu, i donijeti mu poklone. Za sada imam dojam kako naivnost ljudi doseže vrhunac kad u malom djetetu vide kralja, no, tko zna, možda bi taj maleni kralj bolje vladao nego neki današnji vlastodršci.

Posvetimo se sugovornicima.

Možete li se predstaviti, reći odakle ste i koji je razlog vašeg dolaska u Betlehem?

Srdačan pozdrav svim Teofilcima. Moje ime je Melkior i sa svoja dva prijatelja dolazim s istoka, iz područja oko Babilona. Rodio se kralj židovski, a, čujte, moramo biti u dobrim odnosima s kolegom kraljem: najbolje je početi od malih nogu, pa

jednog dana možda mu budemo desna ruka u njegovu kraljevstvu.

A vi, gospodine, kako ste saznali u vašoj zemlji da se dijete rodilo ovdje?

Moje ime je Baltazar. Te večeri izašao sam udahnuti malo svježeg noćnog zraka i ugledao izlazeću zvijezdu te pomislio kako je to ono što već dugo čekamo. Poslao sam sms Melkioru da dobro pogleda nebo, te smo kontaktirali Gašpara i zaključili da je to to, rođio se kralj židovski i trebamo mu odat počast. Brzo smo se dogovorili što ćemo ponijeti i čime darivati našega Kralja i odmah krenuli na put.

Pa, čujte, svake večeri izlaze zvijezde, kako je baš ta zvijezda imala tako veliko značenje? A da vi možda niste neki vračari, ma sigurno ste zavirili u horoskop?

Ma kakav horoskop, šta vam pada na pamet! Zar mislite da se imamo vremena igrati s tim stvarima? Ovo nije bila obična zvijezda niti neki komet, niti podudaranje planeta. Ovo je bila zvijezda koju se već dugo čekalo. A označavala je rođenje kralja. Pa zar ne znate da je rođenje svakog velikog čovjeka najavljivala zvijezda? A kaže to i Stari zavjet u Knjizi Brojeva 24,17 – Vidim ga ali ne sada, motrim ga, ali ne iz blizine; od Jakova zvijezda izlazi, od Izraela žezlo se diže...

Recimo da ste ugledali zvijezdu i znali da se treba roditi kralj, ali, Gašpare, pa kako ste znali kamo poći? Mogao se kralj roditi, na primjer, u Hrvatskoj?

Vidim da vi niste baš upućeni u starozavjetne izvještaje, možda bi mogli naći nekoga da vas pouči: mogu vam preporučiti korisnu literaturu kao, recimo, zgodnu knjigu gospodina Harringtona. Uvod u Stari zavjet. Pa kako niste čuli da se govori: A ti, Betleheme, zemljo Judina, nipošto nisi najmanji među kneževstvima Judinim jer iz tebe će izići vladalac koji će pasti narod moj – Izraela. I, eto, da to

znate, ne biste imali dvojbe kamo poći. A i zvijezda je bila od velike pomoći, izašla nam je maksimalno u susret jer nas je pratila stalno, od naše zemlje dovdje, a valjda će nam i put kući pokazati. Istina da smo se malo pogubili dok smo pronašli put do Betlehema, al', evo, stigli smo.

Kažete, malo ste se pogubili. Znači, bilo je problema na putu, Melkior?

Hm, pa bilo je malo nezgodno kad smo skrenuli s puta i naletjeli na kralja Heroda. On vam je poznat, zar ne? Još kad znamo kako je stalno u panici za svoju vlast... No morali smo mu reći kamo ćemo iako mu baš nije bilo pravo. Sazvao je tamo cijelu svitu nekih kao znanaca, ne znam kako oni ono za njih govore... pismo nešto...da, da, pismoznanaca... i još neke glavešine... Da, svećeničke glavešine... Ne, ne, glavare svećeničke, i oni su nešto mudrovali, al' krivo, naravno, jer nisu mudraci... No, pustili su nas dalje...

Pa, imate puno sreće ako su vas samo tako pustili. To je neobično za Heroda, posebno ako ste mu rekli da se idete pokloniti kralju. Dobro ste izvukli živu glavu.

Pa, dobro, nismo se baš samo tako izvukli, morali smo obećati da ćemo mu javiti gdje se to mali kraljić Isus rodio, kao, da mu i on ode odat počast... Samo, nismo mi od jučer...

Što sad to, molim vas, znači da niste od jučer?

Pa, draga moja, Baltazar vam hoće reći da nam je jasno da Herod nije imao dobre namjere, a i u snu mi je rečeno da ne idemo istim putem jer će nas Herod čekati, već da kući krenemo drugim putem.

I vi ste, dakle, uvjereni da je mali dječak kralj židovski?

Draga moja, Stari zavjet je temelj naše vjere u malo djeteta koje će biti veliki kralj. Dajte, prolistajte si malo proroka

Izaiju pa ćete vidjeti koliko glas više u pustinji...a vi zdravih ušiju ne čujete... Dobro, doći će to sa znakovima vremena. Čim ih naučite pratiti, sve će biti u redu. No, to s godinama dolazi. *Bimo je da smo mi odali počast našem malom prijatelju i poklone mu donijeli a sada žurimo natrag dok je zvijezda još na nebu.*

Recite mi, molim vas, još samo a što ste do donijeli, kakve poklone?

Pa ni to nije teško za pretpostaviti, sve to što smo donijeli, piše u Starom zavjetu. To su pokloni koji se spominju u Psalmima i Izaiji (Ps 72, 15) (Iz 60, 6), a i u prvoj Kraljevima. Pa to su zlato, tamjan i smirna – kraljevski darovi za malog kralja. A da, pa evo, da bi vidjeli da to nije ništa neobično, pročitajte 1. Kraljevima 10, 1 – 13, nije ništa neobično da se ide u pohode kralju jer tako su i dostojanstvenici išli pokloniti se sinu Davidovu te su mu odali počast i darove donijeli.

Evo, toliko od nas, malo više čitanja i sve će biti jasno. Puno vam pozdrava svima od Melkiora, Baltazara i Gašpara, mudraca s Istoka. Pazite nam na malog kralja, dobro ga čuvajte! Kad je već imao takav peh sa smještajem, bar ga u srcu dobro grijte dok

dostojno prebivalište ne nađe. I, još jednom, nemojte se čuditi, već čitajte znakove vremena i neka mir i osmeh koji se širi s djetinjeg lica budu znak i naše otvorenosti i ljubaznosti jednih prema drugima pa će svima na zemlji biti mir i veselje...Zbogom!

Sami se možete uvjeriti kako su ova tri mudraca uistinu potegla s drugog kraja zemlje, no mudrost je i tako bila uvijek neshvatljiva. Ali ova posljednja poruka je lako shvatljiva, no teško ju je provesti bez ljubavi u srcu. Zato s ljubavlju gledajmo na mudrace i njihovu žrtvu putovanja, a našeg malog kralja Isusa pratimo dalje pa ćemo vas izvještavati kako će se stvari odvijati!

Pripremila:
Ivana Trbuk

On je Bog s nama, On je Emanuel....

meditacija

Spušta se noć, a ja nemam kamo poći. Koračam u samoći i drščem od hladnoće. Ledene pahulje mi se tope na kosi, licu, prstima... I dok tako koračam, pogledom tražim nešto da me ugrije. Pogledom tražim pogled čovjeka da mi ulije

.....**nadu** u toplinu srca koje voli... Ali, nigdje nikoga. Svi nekamo žure, toliko ljudi pored mene prolazi, a ja ne nalazim niti jedan pogled, srce, ruku... I tako, dok oni žure, ja i dalje tražim, jer znam da je među ljudima ono nešto što će ugrijati moje srce, da je ovdje negdje.....

.....**toplina** čovjeka koji se ne boji pružiti svoje srce da bi pokazao put do

.....**Ljubavi** koja je u svakom srcu, u svakom čovjeku.... Još uvijek tražim i ... još uvijek ne nalazim ono nešto, ali osjetim da mi srce veseli kuca i da mu radost obiljeva duh... Negdje u daljini....

.....**svjetlost**, malena i sitna toliko da svojom malenokošću privlači toliko ljudi, toliko srca.... Idem polako ondje... Tišina je oko mene i u toj tišini prepoznajem, čujem glas kako tiho govori, ali ja ne

razaznajem što govori. Osjetim samo radost i da sad mogu klicati od sreće, jer osjećam ljubav čovjeka koji svojom rukom bdije nad životom, a njegov duh počiva u dolini gdje žive ljudi... Dolazim polako do one svjetlosti, ali nema više tišine. Čujem plač i smijeh, u jednom. Svjetlost dolazi sa slamice na kojem leži djetesce koje se smiješi u očima malenih, a plače u očima grešnih. Milost je u Njegovom tjelešću, a pogledom svojim zove svakog čovjeka da svojim srcem zagrije promrzle mu ručice.....

.....**Hladno mi je i sav drščem od hladnoće.....**

..... Duh moj je vedar i toplina mi polako, svakim korakom bliže k tebi, obuzima duh i tijelo.... **Dopusti da moje promrzle ručice uđu u stanove koji se zovu tvoje srce, da unesem ondje toplinu života, da unesem Ljubav koje si ti sam dio, kao i svaki čovjek.**

I stvori Bog čovjeka na svoju sliku...

.....*U početku bijaše Riječ i Riječ je tijelom postala i prebivala među nama.*

ISUS, On je Bog s nama, On je Emanuel.... Ovdje je, među nama, osvrni se oko sebe i primi u svoje srce Onoga koji se zove Ljubav!

Događanja

Početak nove akademske godine

2. listopada na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Dakovu započela je nastava u novoj akademskoj godini, 2006./2007.

Istoga dana, u Velikoj svečanoj dvorani održan je zajednički sastanak akademskih vlasti sa studentima KBF-a. Riječi podrške uputio je dekan Fakulteta, prof. dr. sc. Nikola Dogan, citirajući prve retke 115. psalma. O novostima na Fakultetu progovorio je, i potrebne informacije za novu akademsku godinu iznio, tajnik Petar Vidović, dipl. teol.

Jedna od tih novosti je brojno stanje studenata u ovoj akademskoj godini. Iako je plan upisa takav da prvu godinu redovitog petogodišnjeg studija upisuje 50 kandidata – prvu godinu studija ove je godine upisalo 60 studenata. Od ukupnog broja upisanih, 50 mjesta je odobreno od Ministarstva znanosti, prosvjete i športa, a 10 studenata su fakultet upisali po posebnom članku Zakona, koji se odnosi na djecu hrvatskih branitelja. Osim gore navedenih 60 studenata prve godine, druga godina broji 47 studenata, treća godina 46, četvrtu godinu pohađaju 34 studenta, petu godinu 22, a šestu 5 studenata (samo svećenički kandidati). Tako Katolički bogoslovni fakultet u Dakovu broji sveukupno 214 redovitih studenata.

Svjesni da samo svojim snagama ne možemo puno i da nam je potrebna Božja Providnost, Snaga i Svjetlo - već sljedećeg dana, 3. listopada, uslijedio je zaziv Duha Svetoga.

Riječi pjesme "O dođi, Stvorče, Duše Sveti!" odjekivale su dakovačkom katedralom – bazilikom Sv. Petra. Studenti Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Dakovu okupili su se sa svojim biskupom

te profesorima i duhovnim vođama na svečano euharistijsko slavlje, koje je predvodio požeški biskup, dr. Antun Škvorčević. Glavna misao-vodilja u homiliji bila je: "Teolog – tražitelj Mudrosti". Kao teolozi, trebamo uskladiti sebe s Božjim naumom koji On ima za svakoga od nas te posjedovati nutarnje raspoloženje, tj. volju nešto naučiti i, uz obrazovnu, posjedovati i odgojnu dimenziju. Sve to možemo jedino u sili i snazi Duha Božjega koji neprestano svijetli u nama.

Svjesni važnosti i uloge Duha Svetoga u našim životima, zazivajmo ga kako bi On bio na početku, upravljao tijekom i slavno okrunio svršetak svakog našeg pothvata.

Sanja Blažević

Proslava 50.obljetnice zavjeta Bogoslovnog sjemeništa u Dakovu Majci Božjoj u Dragotinu

Dana 13. listopada ove godine navršilo se pedeset godina od zavjeta Bogoslovnog Sjemeništa u Dakovu Blaženoj Djevici Mariji, bez grijeha začetoj. Taj dan uputili smo se na tradicionalno hodočašće u Dragotin, svetišće Majke Božje.

Okupljeni u kapelici Sjemeništa, profesori i studenti, zavalali smo Božji blagoslov,

kako bismo uz njegovu sigurnost i zaštitu Bezgrešne stigli na naše odredište. Ovogodišnje hodočašće posebno je po tome što je jubilejno, ali i po tome što su malo profesori, malo studenti, putem nosili kip Majke Božje do kapelice između Dakova i Dragotina, koja je dala ingraditi Bogoslovno Sjemenište u znak sjećanja na zasjet, ali i kao što je to rektor Sjemeništa, mons. Josip Bernatović, rekao: «da i dalje Bezgrešna gleda na buduće svećenike s mjesta kapelice i prati ih tijekom njihove formacije». Zadaća donošenja kipa na mjesto kapelice vjerojatno je svima ostala u sjećanju, jer događale su se razne zgode,

a najčešća je ona da je jedan uvijek bio viši u odnosu na ostala tri člana koji su nosili kip, te se kip malo naginjao na različite strane. Dostavili do kapelice, pričekali smo biskupa Marina, te poslušali već spomenuti govor sadašnjega rektora Sjemeništa, mons. Josipa Bernatovića, nakon čega je uslijedio blagoslov kipa i kapelice, i pažljivo smještanje kipa na mjesto s kojega će uvijek bdjeti nad svim hodočasniciima i patricima koji ondje prođu. Ubrzo su svi iz torbi vadili fotoaparate i mobitele kako bi ocvrkotjeli ovaj povijesni trenutak. No, ubrzo smo nastavili put do Dragotina, te slavlje jubileja nastavili euharistijskim slavljem kojega je predvodio mons. Marin Šrakić, biskup dakovački i srijemski, te pomoćni biskupi mons. Đuro Hrančić i mons. Đuro Gašparović. Euharistijskim slavljem sjetili smo se zavjetne mise 13. listopada godine 1956., kada je prijetila opasnost zatvaranja i Sjemeništa u Dakovu, i kada je tadašnje euharistijsko slavlje u stvari bila mlada misa koja je bila simbol nade da će i dalje nicati nova zvanja u okrilju Bogoslovnog sjemeništa u Dakovu, i da ono, pod zaštitom Bezgrešne Djevice Marije, neće biti zatvoreno pred komunističkim vlastima.

Nakon euharistijskog slavlja uslijedio je tradicionalni ručak (grah i palačinke) i kratko druženje te povratak u Dakovo.

Milunka Josić

Simpozij Teologija u dijalogu s drugim znanostima

Dana 20. listopada 2006. godine održan je simpozij *Teologija u dijalogu s drugim znanostima o dvjestotoj obljetnici Bogoslovnog sjemeništa i Katoličkog*

Bogoslovnog fakulteta u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Simpozij se sastojao od dva dijela. U prvom dijelu, uvodnom, razmatralo se o nekoliko tema. Točnije o utemeljenju teologije kao znanosti, o dijalogu teologije s prirodnim znanostima, položaju teoloških studija u inozemnim i tuzemnim sveučilištima, te na kraju o teologiji kao znanju i mudrosti.

Drugi dio simpozija nastavio je s radom u 14 sati. Ovaj dio simpozija bio je podijeljen u dvije sekcije. Prva sekcija Teologija i filozofija nastavila je s radom u svečanoj dvorani SBFK, a druga Aktualne etičke teme u velikoj dvorani Fakulteta. Simpoziju su prisustvovali ne samo studenti, već i građani Đakova, profesori srednjih škola i fakulteta, te nemali broj

našeg Fakulteta. Akciju dobrovoljnog darivanja krvi provodili su Odjel za transfuzijsku medicinu KBC Osijek u suradnji sa Crvenim križem iz Đakova. Napominjemo da ovo nije prvi put kako su se naši studenti i djelatnici uključili u ovakav pothvat, a svima koji su darivali svoju krv zahvaljujemo na hrabrom i velikodušnom činu, jer tako svjedoče kako je «blaženije davati, nego primati».

Marija Kovačić

svećenika. Bili su oduševljeni predavačima iz tuzemstva, ali i inozemstva: Njemačka, Austrija, Slovenija, Italija i Bosna i Hercegovina.

Elvis Josip Nedanowski

Dobrovoljno darivanje krvi

U ponedjeljak, 23. X. 2006. na KBF-u u Đakovu provedena je akcija dobrovoljnog darivanja krvi. Tom se pozivu odazvalo i darivalo svoju krv 29 studenata i djelatnika

Slavlje velike obljetnice osnivanja sjemeništa i Lyceum episcopale

Bogoslovno sjemenište i Katolički bogoslovni fakultet ove godine obilježavaju 200. obljetnicu svoga djelovanja. Jubilarnu 200. godinu proglasio je đakovački i srijemski biskup dr. Marin Srakić 5. studenoga 2005., nazvavši Bogoslovno sjemenište zjenicom oka biskupije, želeći istaknuti vrijednost ove ustanove za jednu biskupijsku zajednicu. Ove dvije temeljne ustanove biskupije kontinuirano djeluju tijekom dva stoljeća, a Bogoslovni fakultet je najstarija živa visokoškolska ustanova istočne Hrvatske. Ukratko, 1780. godine car Leopold II. dokida zakon o centralnim

sjemeništima, a Franjo I. čak 1802. preporučuje biskupima da otvaraju vlastita sjemeništa. Pokušao je to ostvariti prvi biskup sjedinjenih biskupija Bosansko-đakovačke i Srijemske, Matej Franjo Krtica (1773. – 1805.), a zamisao ostvaruje tek njegov nasljednik Antun Mandić (1805. – 1815.)

6. studenoga 1806. godine biskup Antun Mandić, u nazočnosti Stolnog kaptola, otvara u bivšem franjevačkom samostanu, preko puta biskupskog dvora, Bogoslovno sjemenište i Lyceum episcopale, s dva odsjeka: filozofskim i teološkim. U

skupini studenata tadašnjeg doba nisu bili samo svećenički kandidati nego i svjetovni učenici iz Slavonije. Godine 1931., po Apostolskom pismu pape Pija XI. *Deus scientiarum Dominus*, Lyceum episcopale postaje petogodišnji studij te mijenja ime i naziva se Visokom bogoslovnom školom sve do 1994. godine kada postaje afilirani studij KBF – a u Zagrebu, pod nazivom Teologija u Đakovu.

17. lipnja 2005. potpisan je, zalaganjem biskupa dr. Marina Srakića, Ugovor o položaju i djelovanju KBF –a u Đakovu u sastavu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Slavlje dvjestote obljetnice započelo je svećanim jesenskim zasjedanjem Hrvatske biskupske konferencije, pod vodstvom

kardinala Josipa Bozanića, 16. listopada 2006. u Biskupskom domu u Đakovu. U sklopu zasjedanja biskupi su posjetili Vukovar, grad hodočašća hrvatskoj slobodi, te odali počast žrtvama na Memorijalnom groblju i žrtvama masovne grobnice na Ovčari, a u crkvi Sv. Filipa i Jakova liturgijsko misno slavlje je predvodio šibenski biskup Ante Ivas. Zasjedanje je završeno 19. listopada 2006., uz čestitke kardinala Bozanića za slavlje velike obljetnice.

Središnje slavlje velikoga jubileja održano je 6. studenoga 2006. godine. Proslava je započela svećanim ophodom iz sjemeništa u katedralu – baziliku, gdje je u koncelebriranom misnom slavlju sudjelovalo dvanaest biskupa i preko dvjesto svećenika koji su svoj poziv oblikovali u đakovačkom Sjemeništu, a slavlje je predvodio nadbiskup vrhbosanski Vinko Puljić, nekadašnji đakovački student (1963. – 1970.). U svojoj homiliji kardinal je naglasio kako je vjersko neznanje još uvijek veliko, zato su potrebni svjedoci koji se neće bojati života, ni izazova, koji su spremni umirati i izgarati oduševljeni za Krista i koji su tako protkani riječju Božjom da se u njima vidi Kristov lik. Zahvalio je svima koji su pomagali uzdržavanje Bogoslovije i onima koji ustrajno mole za duhovna zvanja. Na kraju nagovora kardinal Puljić je poručio kako se ne treba nikoga bojati, jedino Boga, a Jubilarcu je zaželio poletnu i snažnu vjeru koja izgrađuje. Slavlje je nastavljeno akademijom i svećanom sjednicom Fakultetskog vijeća u Središnjoj biskupijskoj i fakultetskoj knjižnici, koju je predvodio dr. Ivica Pažin. Biskup Marin Srakić progovorio je o značenju dva stoljeća Bogoslovnoga sjemeništa i filozofsko – teološkoga studija; rektorica osječkog Sveučilišta, prof. dr. Gordana Kralik, podsjetila je kako je teklo

uključenje KBF-a u Đakovu u osječko Sveučilište, rektor Sjemeništa, mons. mr. Josip Bernatović, istaknuo je sve važne osobe koje su prošle kroz Bogoslovno sjemenište Đakovačke i Srijemske biskupije, a prof. dr. Nikola Dogan izložio je kako je tekao nastanak KBF-a u Đakovu u svojoj posljednjoj fazi. Među brojnim uzvanicima, osim uvijek prisutnih studenata i studentica, bili su mnogi

župnici, kapelani i vjeroučitelji koji su svoj studij završili na studiju u Đakovu, te visoki uzvanici: umirovljeni splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić, zagrebački pomoćni biskup Josip Mrzljak, beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar, subotički biskup Ivan Penzeš, svi dekani Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, gradonačelnici i župani Slavonije i Baranje te predsjednik Hrvatskoga sabora dr. Vladimir Šeks. Uz govore i čestitke gostiju, prikazan je video isječak o životu i radu Sjemeništa te dodijeljena priznanja četvorici svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije: dr. Zirdumu, mons. Šeši, dr. Šuljaku i mons. Vargi. Slavlje je uveličao Bogoslovski zbor, pod vodstvom m^o Ive Andrića i Mješoviti zbor Katoličkog bogoslovnog fakulteta, pod vodstvom m^o Vinka Sitarić.

Martina Kuveždanin

Prva generacija diplomiranih teologa KBF-a u Đakovu

„...pozivam Vas da svečano obećate ovom fakultetu:

Prvo, da ćete upotrijebiti sve svoje snage u radu za dobro svoga naroda i prostor svoje domovine za pravovjernije proživljavanje kršćanske vjere u narodu i za dobrobit Katoličke Crkve.“

„Obećavamo!“

„Drugo, da ćete uvijek poštivati ovaj fakultet i ostati vjerni načelima koje ovaj fakultet promiče.“

„Obećavamo!“

„Treće, da ćete uložiti sve svoje sile da znanje koje ste stekli na ovom fakultetu i dalje razvijate kako biste mogli što više pridonijeti napretku boljem i ljepšem životu svih ljudi, naročito napretku duha i etičnosti.“

„Obećavamo!“

„Na posljertku, da ćete biti savjesni i dobri odgojitelji, čuvari naših duhovnih i kulturnih vrednota i promicatelji znanstveno teološkoga rada.“

„Obećavamo!“

„Primam u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu vaše obećanje. Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu u sastavu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, priznaje vam u ime Svete Stolice, akademski stupanj diplomiranog teologa i sva prava koja vam po kanonskim i građanskim propisima pripadaju.“

Dakle, u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu u sastavu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku podjeljujem

vam akademski stupanj diplomiranog teologa, proglašavam vas takvima i dajem vam sva prava koja su s time povezana.

Ovu prisegu izreklo je u akademskom činu promocije 10. studenoga 2006. godine u Svečanoj dvorani Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice u Đakovu, dvadeset i dvoje diplomiranih teologa, nazvanih prvim plodovima Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, u sastavu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, no jedni u nizu generacija diplomanata visokog učilišta u Đakovu. Dekan KBF – a u Đakovu, prof. dr. Nikola Dogan, predstavio je sadašnje stanje KBF-a u Đakovu kao samostalnog fakulteta u sklopu osječkog Sveučilišta, izvijestio o broju studenata koji su ove godine upisali fakultet, i rekao kako su diplomanti naša radost i nada. Radost što su uspješno završili željeni studij, a nada jer se od njih očekuje da stečeno znanje primijene u svome radu i životu te budu na korist zajednici i društvu u kojem se nalaze.

Ove godine, na dvjestotu obljetnicu učilišta, novu diplomu, sada Katoličkog Bogoslovnog fakulteta, u sastavu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, dobili su Dejan Čaplar, Ivan Đakovac, Silvija Faletar (r. Becić), Ljudevit Gačić,

Marija Ilakovac (r. Mink), Krešimir Jukić, Borko Jurčević, Suzana Katić (r. Keresteš), Dario Kustura, Teodora Lešić, Klara Madžarević, Igor Majetić, Danijela Martinović, Karolina Matković (r. Higel), Mario Petrović, Danijela Popadić (r. Ilković), Mario Savić, Lucija Saulić, Marina Šjaković, Marko Tetkić, Danijel Tigandžin, i Katarina Vidović.

Glazbene točke, koje su uveličale slavlje diplomanata i podsjetile ih na njihovo sudjelovanje u aktivnostima Fakulteta, izveo je Mješoviti zbor Katoličkog bogoslovnog fakulteta, pod vodstvom m^{re} Sitarića, a podijeljene su i godišnje nagrade i priznanja. Za najbolji diplomski rad iz područja biblijske teologije, pod naslovom „Susret s Uskrsim“, nagradu je dobila Danijela Martinović. Želja nam je bila da se u ovom broju studentskog lista objavi jedan dio ili barem sažetak nagrađenog diplomskog seminara, no splotom okolnosti i zauzetošću autora to, na žalost, nije bilo izvedivo.

Za uspjeh u studiju nagrađeni su: Ivana Abramović (2.g.), Sanja Blažević (3.g.), Dragan Muharem (4.g.) i Marija Kovačić (5.g.). Slavlje se nastavilo prigodnim domjenkom za diplomante, njihove goste, profesore i studente Fakulteta.

Martina Kuveždanin

Dakonsko ređenje

U dakovačkoj je katedrali 19. studenoga 2006. mons. Marin Srakić, dijecezanski biskup dakovački i srijemski, zaređio četvoricu novih dakona: Ivana Dakovaca iz župe Sv. Andrije apostola (Viljevo), Krešimira Jukića iz župe Sv. Dominika Savija (Sl. Brod 7), Dušana Milekića iz župe Sv. Roka (Petrovaradin 3) i Stjepana Šumanovaca iz župe Sv. Martina biskupa (Bošnjaci). Na svečanom euharistijskom slavlju sudjelovali su, uz biskupa predvoditelja mons. Marina Srakića, još mons. Đuro Gašparović, pomoćni dakovački i srijemski biskup, sjemenišni

poglavlari, profesori KBF-a u Đakovu, župnici ređenih, svećenici, časne sestre, bogoslovi, studenti teologije, rodbina i prijatelji zaređenih dakona, vjernici laici.

U homiliji je biskup Marin Srakić poručio novim dakonima: „Od vas očekujemo poučljivost i poslušnost, raspoloživost i povjerenje, povjerenje prije svega prema Bogu, revnost, duh služenja i ljubavi, želju za svetošću i zalaganjem; očekujemo da volite svoje zvanje, da svojim životom svima, napose mladima, budete na tom putu isto tako jedan oslonac, jedna pomoć.“ Zaključujući svoju propovijed, biskup je istaknuo: „Nemojte misliti da ste

na tome putu sami, ovi prisutni vjernici su jamstvo da niste sami. Nemojte kada upadnete u nevolje tražiti rješenje tamo gdje ga nema, nego u pravoj otvorenosti prema kršćanskoj zajednici, otvorenosti prema prezbiteriju, zajednici naših svećenika, otvorenosti prema biskupu, otvorenosti prema vašemu pozivu.“

Jožo Marošević

Duhovna obnova studenata laika prve godine, 17.-19. studenoga 2006.

PUT, ISTINA I ŽIVOT MLADOG ČOVIJEKA

Duhovna obnova za studente laike prve godine održana je od 17. - 19. studenoga 2006. u prostorijama Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice. Voditelj duhovne obnove za studente prve godine bio je mr.sc. Mato Mićan, animator prve godine. Sudjelovalo je 25 studenata laika.

Susret je započeo u petak navečer. Animator je nazočne uveo u temu i bit duhovne obnove. Nakon toga uslijedio je međusobni razgovor, molitva te odlazak u svoje sobe.

Sutradan smo duhovnu obnovu nastavili jutarnjom molitvom te prvom duhovnom temom: „put“ mladog čovjeka. Uslijedio je

ručak, a zatim popodnevni odmor. Nakon toga razgovarali smo o drugom dijelu, a to je „istina“ i „život“. U kasnim popodnevnom satima bila je prilika za svetu ispovijed te meditaciju. Oko 20,30 h imali smo euharistijsko slavlje. Potom smo se povukli u sobe, razmišljajući o sebi i svojim molitvama. Novo jutro smo započeli euharistijskim slavljem, nakon kojeg smo se u miru i veselju razišli.

Ova duhovna obnova potakla nas je na razmišljanje o vlastitom putu, istini i životu te nam pomogla da nademo svoj duhovni mir.

Domagoj Jurković

Prostor za studentske predstavnike

Zadnjih nekoliko dana na našem fakultetu mogli smo vidjeti razne majstore koji nešto rade, unose velike knauf ploče i sl. Oni koji su se uputili na internet u „info club“ mogli su također primijetiti ljude u bijelom sa

predstavnik i odlučile pregraditi infoklub, tako da u prednjem dijelu ostaje infoklub, a u drugom službeni prostor za studentske predstavnike. Studentski predstavnici su to zamislili kao prostor kojeg bi podijelili s ljudima iz vodećih studentskih „organizacija“. Među prvima, s glavnim uredništvom Teofila, našeg časopisa, te sa studentima koji bi pripremili i uredili Internet stranicu našeg fakulteta. Ukoliko se među studentima osjete potrebe i osnuju nove studentske organizacije, nadam se da će studentski predstavnici naći razumijevanja i jedan kutak za njih, te da će tako ta prostorija postati pravim središtem studenata Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu.

Ovom prilikom se želimo zahvaliti Upravi Fakulteta na spremnosti koju su iskazali, jer su radovi pregrađivanja počeli svega nekoliko dana nakon studentskih zahtjeva. Uz zahvalnost koja je neizmjerena, nadamo se i dalje otvorenosti za studentske probleme, prijedloge, ideje i projekte.

Šimun Klarić & Mihael Kelbas

Simpozij Riječ Božja u riječi hrvatskoj

Dana 1. prosinca 2006. s početkom u 9,00 sati, u Đakovu je u svečanoj dvorani Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice održan međunarodni znanstveni simpozij prigodom 175. obljetnice prvog tiskanog prijevoda Biblije, pod nazivom: „Riječ Božja u riječi hrvatskoj.“ Simpozij je neposredno bio vezan uz lik i djelo Matije Petra Katančića, franjeveca, koji je prvi preveo Bibliju na hrvatski jezik.

Znanstveni skup započeo je izlaganjem prilika u kojima je došlo do tiskanja Sv. pisma u zemljama nama srodnog govornog

čekićima, bušilicama, šarafima, kantama s bojom, četkama za bojanje i oko njih veliki oblak bijele prašine.

Naime, riječ je o tome da su fakultetske vlasti odgovorile na zahtjev studentskih

područja, o čemu koje su govorili prof. dr. sc. Marijan Peklaj iz Slovenije, prof. dr. sc. Janos Schmatovich iz Mađarske i prof. dr. sc. Ladislav Tichy iz Češke.

Prvi dio simpozija bio je posvećen upoznavanju jezika i prijevoda Katančićeve Biblije, koje su nam predstavili naši profesori iz Osijeka prof.

Josip Majdandžić i prof. Loretana Despot (čije je izlaganje pročitano bez prisutnosti autorice, spriječene da dođe). Svoj doprinos dali su i profesori iz Zagreba:

prof. Petar Bašić i akademik Stjepan Damjanović.

U drugom dijelu bilo je riječi o jeziku i prijevodu Katančićeve Biblije u odnosu na današnji prijevod Biblije, te utjecaju Katančićeve suvremenika na njegovo djelo, o čemu su govorili profesori Ivan Jurčević, Marinko Vidović, Mato Zovkić, Karlo Višaticki i Mario Cifrak. Spomenuti su i o biblijski tekstovi, odnosno nekočinica biblijskih tekstova i psalama u molitvenicima koji su isto tako zaživjeli prevodenjem Riječi Božje na narodni jezik, na što se ukratko osvrnuo prof. Vladimir Dugalić. Simpozij je završio predavanjem prof. Bože Lujica glede budućnosti izrade novoga hrvatskog prijevoda Biblije čija je izrada i prevodenje već počelo. O zanimljivosti tema zastupljenih na simpoziju govori i činjenica da su u dvorani Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice bili nazočni mnogi profesori i studenti KBF-a.

Nikola Legac

BIBLIJSKI KVIZ

Recenzija: *Biblijski kviz, Pitanja i zagonetke za mlade i odrasle, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 2000.*

Tko bi rekao da se kroz igru i zabavu čovjek može ozbiljno baviti Biblijom?

Želimo vam ovom prigodom predstaviti knjigu koja će bez sumnje zainteresirati sve studente KBF-a, a i sve one koji imaju poznavaju knjigu svih vremena – Bibliju.

Ova knjiga, „Biblijski kviz“, namijenjena je prvenstveno odrasloj djeci i mladima, međutim, ona je prikladna i za skupni rad u župnoj katehezi ili školskom vjeronauku. Kroz to „povijesno igranje“ svatko može uvećati radost i užitek pri rješavanju zagonetnih crteža i pitanja, rebusa i križaljki.

Knjiga je objavljena u Stuttgartu u lipnju 1996. godine. Na hrvatski jezik preveo ju je Rudi Paloš. Našazimo je u izdanju Katehetskog salezijanskog centara iz Zagreba od 2000. godine. Iako je knjiga dugo na policama raznih knjižnica, potražnja nijeimalo opala. O tome nam svjedoče i djelatnici SBFK-a.

Sigurno se pitate gdje se takva jedna knjiga može kupiti ili posuditi? Može se kupiti u svakoj bolje opremljenoj knjižnici, osobito onima koje sadržavaju literaturu katoličkog i vjerskog sadržaja. Studentima će biti najjednostavnije potražiti je u knjižari biskupskog dvora u Đakovu i to po cijeni od 66 kn, što uključuje studentski

popust od 20%. Međutim, ovu knjigu možemo posuditi u Središnjoj biskupijskoj fakultetskoj knjižnici (na žalost, postoje samo 2 primjerka).

Sadržaj ove knjige je bogat i raznovrstan, tako da svatko može istovremeno izabrati područje za koje se posebno zanima: *biblijsku arheologiju, biblijsku povijest, biblijska mjesta, život u Bibliji, biblijske proroke* i još mnogo toga. Da bismo prešli s riječi na djelo, evo nekoliko primjera!

1. Dvanaest malih izraelskih proroka se izgubilo. Pronadi ih vodoravno i okomito u ovoj šumi slova! Zatim ih zapiši i zapamti!

Z S F E L M O P N V X Q D S R
A R N K L O B V W M T V A J I
H Z T B W Z A S E F A N I J A
A O R T A L D Q E O J S F T L
R M E A P R I V Q K O Q W E O
I K Q O L W J S F N E A S S E
J H A G A J A C D M L Y Q W O
A L S P G Q Q X O Z G V Z L M
N A H U M A H L P R F Z I O A
A W Q W H D J K U W J O N A L
O S I F O C H A B A K U K G A
Z A K V Š B S H J Q V I G T H
G M G G E M D M G O R K B J I
F O H Z A M I H E J T L N N J
X S N J S O T E B P U M F W A

2. Koja se rijeka južno od Genezaretskog jezera ulijeva u Jordan?

— A ———

3. Što znači Betel?

- A) Kuća Božja
- B) Isusuovo rodno mjesto
- C) Kratica za "Ilijino klecilo"

4. Koja je najkraća Pavlova poslanica?

- A) poslanica Filemonu
- B) poslanica Titu
- C) poslanica Galaćanima

Trebamo napomenuti da je svako poglavlje zasebno numerirano te tako možemo lakše pronaći rješenja na kraju knjige.

Pripremio: Željko Štimac

Pripremio:

Antun Oršolić

Katolička malonogometna liga Đakovačke i Srijemske biskupije

Danas u svijetu postoje razni sportovi i raznovrsna natjecanja, bilo da su ona ekipna ili pojedinačna. No, to su natjecanja gdje je samo rezultat važan i gdje nema mjesta za čovjeka kao društvenu osobu. Katolička malonogometna liga je mjesto gdje svaki natjecatelj ne dolazi prvenstveno zbog osobnog rezultata ili samopromocije, nego zbog višeg cilja, a taj cilj je međusobno druženje natjecatelja, uzajamno pomaganje i okupljanje mladih u zajedništvu s Isusom Kristom. Za razliku od ostalih svjetskih liga, ova naša liga posjeduje i duhovnu dimenziju, što bitno doprinosi izgrađivanju mladih danas. Katolička malonogometna liga (ubuduće: KMNL) "Sveti Petar i Pavao" je osnovana u prosincu 2002. godine. Također je priznata i potvrđena od pomoćnog biskupa Đakovačke i Srijemske biskupije mons. dr. Đure Hranića 24. veljače 2003. godine kao crkveni pokret mladih. KMNL je osnovana na inicijativu nekolicine mladih osječke župe Uzvišenja sv. Križa iz Retfale. Uz vlč. Ivicu Kelama i tadašnjeg župnika vlč. Helmuta Schumahera, najzaslužniji za

pokretanje te ideje bili su vlč. Krešimir Aračić, Igor Terzić, Josip Matas i Tvrtko Galić. Oni su organizirali i ustrojili prvu sezonu lige. U početku su KMNL igrale samo župe iz okolice grada Osijeka, no danas postoje još dvije podružnice a to su Vukovar i Vinkovci. Vrhovno tijelo KMNL-a Đakovačke i Srijemske biskupije je Supervizor KMNL-a dr. sc. Drago Tukara, koji je ujedno i povjerenik za pastoral mladih naše biskupije. Predsjednik Nadzornog odbora KMNL-a je Tvrtko Galić – član povjerenstva za pastoral mladih. Za brigu i duhovno vodstvo podružnice u Vinkovcima odgovornost je preuzeo vlč. Boris Vulić.

KMNL trenutno broji 28 župnih zajednica (ekipa). U Osijeku je natjecanje uspostavljeno u dvije lige, a u svakoj ligi je po sedam ekipa. Utakmice se odigravaju na terenima Srednjoškolskog centra. U Vinkovcima je natjecanje uspostavljeno u dvije skupine, A i B, s također sedam ekipa u skupini, a njihove utakmice se igraju na terenima popularno zvanim Lokosi. Radi što lakšeg okupljanja ekipa i odigravanja utakmica, sve se utakmice igraju subotom. Neki od studenata KBF-a u Đakovu također nastupaju za svoje župe u ligi, a i vjeroučitelji su se također aktivirali u okupljanju mladih i na ovaj način. Smisao postojanja i djelovanja lige kao svojevrsnog crkvenog rada s mladima obrazložio je dr. Tukara. Cilj Lige je kroz sport, obogaćenim kršćanskom porukom ljubavi i vjere u život, okupiti u zajedništvu mlade različitih profila i dobi. Udruga želi organiziranjem sportskih susreta ponuditi novu dimenziju sporta, oslobođenu nasilja i raznih vrsta dopinga te poticati na bolju suradnju u rimokatoličkim župnim zajednicama¹⁰.

Na malim ekranima smo mogli primijetiti kako se Ronaldinho križa kada slavi postignuti zgoditak. Nekima se to čini kao

¹⁰ Usp. *Statut Udruge*, II. Dio, čl. 9.

običan folklor dok drugi vjeruju da taj nogometaš na taj način iskazuje zahvalnost Bogu. No kako god bilo to je samo mali dio gotovo nepostojeće duhovne dimenzije u svjetskom nogometu. Baš zato je KMNL drugačija od ostalih liga (nije samo nogomet bitan niti rezultat!). Prije početka

svakog susreta, svi se igrači okupe na centru igrališta te se zajedno pomole. No taj čin ne čini tu duhovnu dimenziju lige nego je to svaka pružena ruka nakon faula, srdačan pozdrav te ostale humane kršćanske geste koje mladi u KMNL-u pokazuju.

ISSN 1846-1336